

EUGLENA

PB-PP|B-37037
BELGIE(N) - BELGIQUE

JAAR
GANG **38**
NR. 1

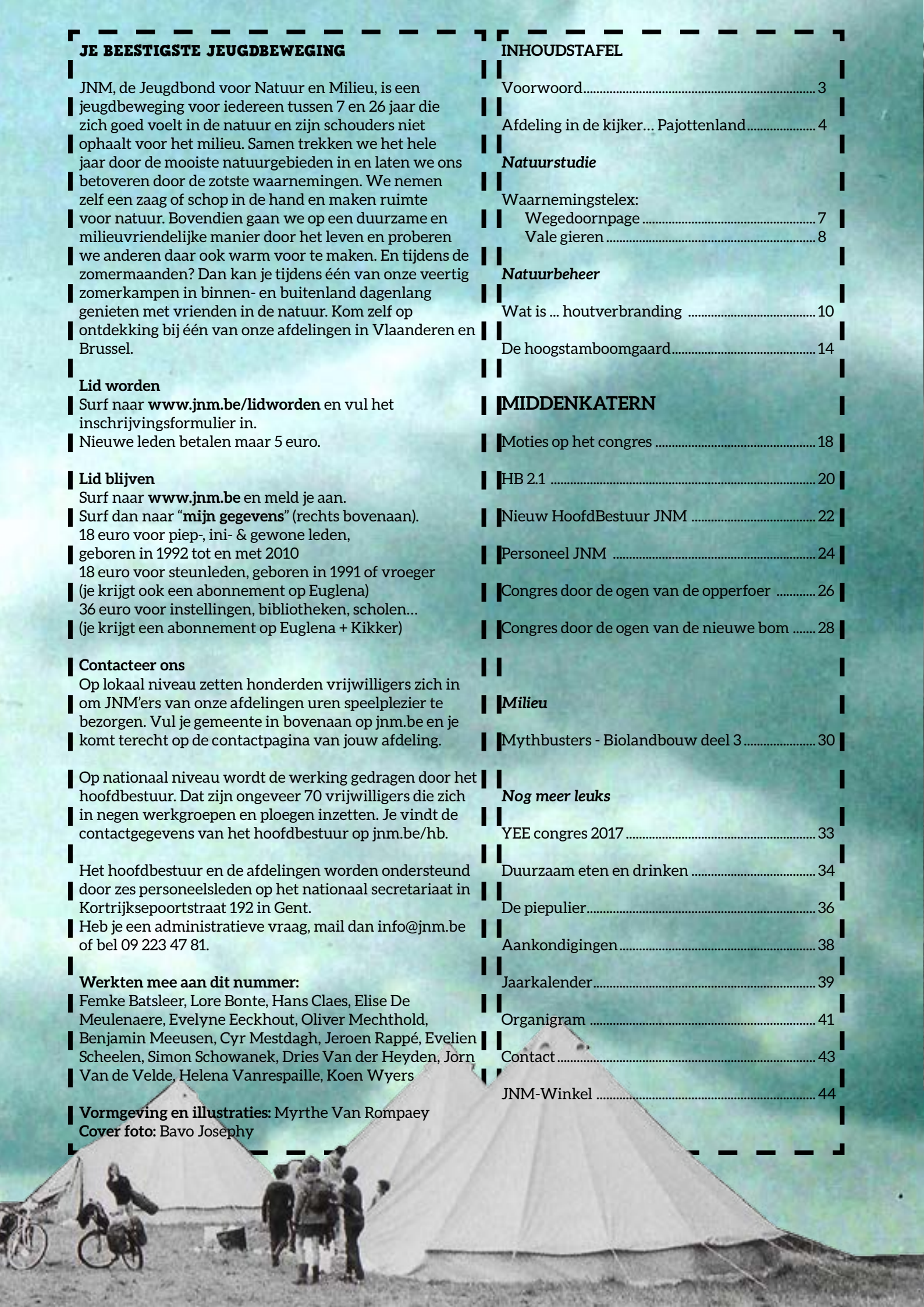

HERFST 2017

DRIEMAANDELIJKS NATIONAAL TIJDSCHRIFT VAN JNM

JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

JNM, de Jeugdbond voor Natuur en Milieu, is een jeugdbeweging voor iedereen tussen 7 en 26 jaar die zich goed voelt in de natuur en zijn schouders niet ophaalt voor het milieu. Samen trekken we het hele jaar door de mooiste natuurgebieden in en laten we ons betoveren door de zotste waarnemingen. We nemen zelf een zaag of schop in de hand en maken ruimte voor natuur. Bovendien gaan we op een duurzame en milieuvriendelijke manier door het leven en proberen we anderen daar ook warm voor te maken. En tijdens de zomermaanden? Dan kan je tijdens één van onze veertig zomerkampen in binnen- en buitenland dagenlang genieten met vrienden in de natuur. Kom zelf op ontdekking bij één van onze afdelingen in Vlaanderen en Brussel.

Lid worden

Surf naar www.jnm.be/lidworden en vul het inschrijvingsformulier in.
Nieuwe leden betalen maar 5 euro.

Lid blijven

Surf naar www.jnm.be en meld je aan.
Surf dan naar “**mijn gegevens**” (rechts bovenaan).
18 euro voor piep-, ini- & gewone leden,
geboren in 1992 tot en met 2010
18 euro voor steunleden, geboren in 1991 of vroeger
(je krijgt ook een abonnement op Euglena)
36 euro voor instellingen, bibliotheken, scholen...
(je krijgt een abonnement op Euglena + Kikker)

Contacteer ons

Op lokaal niveau zetten honderden vrijwilligers zich in om JNM'ers van onze afdelingen uren speelplezier te bezorgen. Vul je gemeente in bovenaan op jnm.be en je komt terecht op de contactpagina van jouw afdeling.

Op nationaal niveau wordt de werking gedragen door het hoofdbestuur. Dat zijn ongeveer 70 vrijwilligers die zich in negen werkgroepen en ploegen inzetten. Je vindt de contactgegevens van het hoofdbestuur op jnm.be/hb.

Het hoofdbestuur en de afdelingen worden ondersteund door zes personeelsleden op het nationaal secretariaat in Kortrijksepoortstraat 192 in Gent.
Heb je een administratieve vraag, mail dan info@jnm.be of bel 09 223 47 81.

Werkten mee aan dit nummer:

Femke Batsleer, Lore Bonte, Hans Claes, Elise De Meulenaere, Evelyne Eeckhout, Oliver Mechthold, Benjamin Meeusen, Cyr Mestdag, Jeroen Rappé, Evelien Scheelen, Simon Schowanek, Dries Van der Heyden, Jorn Van de Velde, Helena Vanrespaille, Koen Wyers

Vormgeving en illustraties: Myrthe Van Rompaey
Cover foto: Bavo Josephy

INHOUDSTAFEL

Voorwoord..... 3

Afdeling in de kijker... Pajottenland..... 4

Natuurstudie

Waarnemingstelex:

Wegedoornpage 7

Vale gieren 8

Natuurbeheer

Wat is ... houtverbranding 10

De hoogstamboomgaard..... 14

MIDDENKATERN

Moties op het congres 18

HB 2.1 20

Nieuw HoofdBestuur JNM 22

Personeel JNM 24

Congres door de ogen van de opperfoer 26

Congres door de ogen van de nieuwe bom 28

Milieu

Mythbusters - Biolandbouw deel 3 30

Nog meer leuks

YEE congres 2017 33

Duurzaam eten en drinken 34

De piepulier..... 36

Aankondigingen..... 38

Jaarkalender..... 39

Organigram 41

Contact 43

JNM-Winkel 44

Voorwoord

Afgelopen zomer heb ik vaak aan het concept anarchie gedacht. Niet moeilijk, als de leider van de vrije wereld spelletjes speelt met de nucleaire knop en ons zo even zeventig jaar terug in de tijd bombardeert. Maar deze gedachten kwamen niet alleen naar boven in een serieuze context. Op het moment van schrijven hebben Amira en ik nog altijd geen opvolgers!

Schande? Verraad? Is JNM nu een stuurlaas schip? Niets is minder waar! De kampen lijken (buiten een opstandige ini hier en daar) vlot te verlopen, afdelingen wisselen van bestuur en een charmant team plant volop het nazofé. Zo zie je maar dat JNM niet alleen uit een hoofdbestuur bestaat, maar uit talloze gemotiveerde hoofden. Ja, jullie.

Dat jullie knappe koppen zijn, is evident. Het controversiële verbod op het eten van kaas tijdens JNM-activiteiten werd immers niet goedgekeurd, maar zorgde wel voor een heel nuttige discussie over voedselconsumptie.

Die motie-AV was trouwens van een historisch kaliber: nog nooit was het zo duidelijk dat JNM niet ter plaatse wil blijven trappelen. In tegenstelling tot de internationale tendens schafte ons hoogste beslissingsorgaan zelfs de afdelingsgrenzen af. Daarnaast gaven jullie toestemming tot het opstarten van proefprojecten rond nieuwe afdelingsondersteuning en een specifieke jeugdwerking. Er staat veel te gebeuren.

Visie en beleid zijn belangrijk om richting te geven aan onze kikker. Toch denk ik dat we ons niet mogen vastrijden in procedures en regeltjes. JNM is immers een jeugdbeweging van allemaal jonge mensen, en moet dan ook volgens jullie wil worden vormgegeven. Als jullie de missie en visie willen interpreteren op een andere manier dan gewoonlijk, dan moet dat kunnen. Discussie is goed, en boeiend.

Trouwens, zolang iedereen een stem heeft kan een goede portie anarchie geen kwaad. Het zet aan tot zoeken naar oplossingen voor stiekem sluimerende problemen. Het zorgt ervoor dat we buiten dat vaste kader redeneren en denken. Het kan er zelfs toe leiden dat we op zoek gaan naar wie we zijn en waar we naartoe willen. Daarom beschouw ik het ‘stuurloze’ hoofdbestuur als een kans. Een kans voor nieuwe ideeën om zich te ontwikkelen, die dan weer door knappe koppen kunnen worden uitgewerkt. Anarchie is een fase, en zolang die niet te lang duurt, blijft JNM gewoon geweldig.

Benjamin Meeusen

AFDELING IN DE KIJKER

PAJOTTENLAND

Foto's: JNM Pajottenland

Beste Lore, proficiat met je voorzitterschap dit jaar, hoe gaat het in jouw afdeling?

Alles gaat goed in het Pajottenland. Enkele jaren geleden zaten we in een dipje omdat heel wat JNM'ers van de oudere generatie minder tijd hadden voor de JNM. Hierdoor hadden we veel jonge en onervaren bestuursleden. Na enkele zotte jaren en super kampen hebben we weer kei-veel motivatie! Sinds kort hebben we er een nieuwe lading enorm gemotiveerde bestuursleden bij gekregen, dus we gaan een topjaar tegemoet!

Wie staat er jou dit jaar bij in het bestuur, en wat mogen we van hen weten?

Ik zal met mezelf beginnen. Dit is mijn tweede jaar als voorzitter en ik verwen mijn bestuur graag met massages als ze goed gewerkt hebben. Mijn rechterhand, Tine (maar wij mogen Mieke zeggen), heeft een persoonlijk lijflied ('Mieke appel...') :-). Bert, onze rots in de branding, probeert er voor te zorgen dat wij, de jonge kinderen, ons gedragen. Wout, de don Juan van ons bestuur, zorgt voor het materiaal en de ini's. Martin en Raf, de gamerboys, houden zich meer met elkaar bezig dan met de piepers ;-). Pieter en Wannes zijn de posterboys van JNM Pajottenland: dat ze gezien mogen worden! Ferre, Amélia, Pieter, Martin, Raf en Kasper dragen goed zorg voor de piepers. Tine (niet Mieke), ons actikalf, zorgt ervoor dat iedereen op de hoogte is van onze activiteiten. Het is dus een toffe bende!

Wat valt er daar te zien qua natuur- en ander (vb. vrouwelijk) schoon?

Qua natuurgebiedjes kunnen we echt niet klagen. Twee jaar geleden bijvoorbeeld is Natuurpunt gestart met een nieuw project, namelijk de Kesterheide. Dit was vroeger een motocrosscircuit waar eenmaal per jaar een wedstrijd werd georganiseerd. Nu wordt er volop gewerkt aan een plek vol biodiversiteit en natuurpracht. En op vlak van MANNELIJK schoon zijn we zeer tevreden.

Wanneer was de laatste Algemene Vergadering of fuif in Pajottenland? En wanneer mogen we eens op bezoek komen?

Amai dat was lang geleden ... De laatste jaren hebben we ons steeds gefocust op het behouden van onze afdeling. Maar nu zijn we klaar om jullie te verwelkomen! Kom gerust eens een kijkje nemen in het mooie Pajottenland.

Wat is volgens jou het geheim van een goed draaiende afdeling?

Een goed team als bestuur. Een echte groep vrienden die elkaars zwaktes en sterktes kent en waarop je kunt rekenen. En een teambuilding weekendje onder de begeleiding helpt ook veel!

Het leukste aan JNM Pajottenland is...

Dat we echte vrienden zijn. We kennen elkaar zo goed als door en door (misschien toch wat teveel 'ik heb nog nooit' gespeeld, hé Mieke). Volgens de rest van het bestuur: 'We mogen allemaal drinken van Lores legendarische fles, alé meestal toch.'

Zoals jullie hebben kunnen lezen, zijn we klaar voor een nieuw werkjaar!

door
Lore Bonte

WAARNEMINGSTELEX 1

TERUG VAN WEGGEWEEST: DE WEGEDOORNPAGE

Het gebeurt niet vaak dat er een nieuwe dagvlindersoort gevonden wordt in België. Vorig jaar werd het scheefbloemwitje ontdekt in een klein dorpje in Limburg. En dit jaar werden we opnieuw verrast. Deze zomer registreerden we de terugkeer van de wegedoornpage.

In 1971 verdween de wegedoornpage uit de Gaume, een streek in het zuidoosten van België. Het beestje is al die jaren weggebleven, tot op 19 juni van dit jaar een wegedoornpage werd gezien in de Viroin. Al vlug stond het daar vol met mensen die het beestje kwamen zoeken. Er zaten maar twee wegedoornpages en één exemplaar was al snel een stuk vleugel kwijt. Waarschijnlijk door een vogel die een stuk uit de vleugel gebeten heeft. Niet iedereen die ging zoeken, had evenveel geluk. Zelf heb ik er een hele namiddag gezocht, maar dan uiteindelijk moeten opgeven. Nu zijn de twee vlindertjes uitgevlogen, maar er zouden eitjes gelegd zijn, dus volgend jaar is er opnieuw kans om deze fantastische vlinder te zien.

Tot zo ver de geschiedenis. Hoe ziet dit beestje er nu uit? Wel, eigenlijk is het gewoon een klein bruin vlindertje dat graag rond sleedoorn en meidoorn vliegt. Pages zitten meestal met hun vleugels toe. Dus zien we meestal de buitenkant van de vleugel. De binnenkant is effen bruin (met een klein beetje oranje), maar de buitenkant heeft een witte lijn, een paar oranje vlekjes en het belangrijkste kenmerk: onderaan tussen de oranje vlekjes is een grote blauwe vlek. Bij het vlindertje op de foto is de blauwe vlek al een beetje afgesleten. Hij ziet er dan misschien niet zo speciaal uit, het blijft wel één van de zeldzaamste vlinders in België.

door
Cyr Mestdagh

NATUURSTUDIE

WAARNEMINGSTELEX

WAT DOEN DIE GIEREN HIER? 2

In mei en juni werden zowat overal in België en Nederland overvliegende en pleisterende* Vale gieren waargenomen. Dit leverde soms aparte foto's op: gieren midden in een Vlaamsch of Nederlands boerenlandschap...

Vale gieren komen van nature voor in weidse steppes en berggebieden zoals de Pyreneeën, Alpen en Kaukasus. Ze stijgen 's ochtends, in grote groepen, op thermiek (warme stijgende lucht), in cirkels naar boven, om zo zwevend, zonder te veel vermoeiende vleugelslagen, vanuit de lucht op zoek te gaan naar kadavers van berggeiten, herten en vee. Ze zijn te herkennen aan hun brede, bruine vleugels die in contrast staan met de donkere arm- en handpennen. De vleugels worden smaller naar het uiteinde, dat een duidelijke hand vormt door de aparte vingers of handpennen. De staart is breed en kort. En ze zijn ook gewoon gigantisch groot: ze hebben een spanwijdte tot 2,6 meter, wat het dubbele is van een buizerd! In zit kan je de typische kale kop en witte kraag herkennen.

Steppe- of bergachtig kan je het Belgisch en Nederlands landschap niet echt noemen... Wat doen die gieren hier dan? Normaal zijn het standvogels, die het hele jaar rond op dezelfde plek blijven. Maar jonge dieren kunnen wel eens met een warme zuidenwind vanuit Spanje of Zuid-Frankrijk komen overwaaien naar onze contreien, op zoek naar nieuw leefgebied en voedsel. Ze zullen zich hier niet kunnen vestigen, omdat het hier te koud is om goede thermiek te hebben voor hun typische levenswijze en ze hier geen kadavers vinden (die moeten bij wet opgeruimd worden). Wellicht zullen ze gewoon terugkeren naar hun thuisgebied. Langs de andere kant is het wel goed nieuws dat de laatste jaren steeds meer jonge vale gieren buiten hun normaal verspreidingsgebied worden gesignaleerd.

Deze waarnemingen duiden wellicht op een sterke populatie waarvan jonge dieren het zich kunnen permitteren om andere oorden te verkennen. Er mag natuurlijk geen voedselschaarste heersen, want dat zou een andere reden kunnen zijn van hun omzwervingen. Dat voedselaanbod vormt soms een moeilijk evenwicht met de plaatselijke bevolking en reglementering over het verwijderen van dode kadavers om hygiënische redenen. Maar de vale gier doet het dus best goed in het zuiden van Europa. En dat is fantastisch, want het is zo'n zalig cool beest dat ook een ecologisch belangrijke rol heeft als opruimer in de natuur!

*pleisteren: een reis onderbreken om te rusten of te eten

door
Femke Batsleer

NATUURBEHEER

Foto: Bavo Josephy

WAT IS...

HOUTVERBRANDING?

Houtverbranding is een proces waarbij je een natuurlijk product, hout, gebruikt om warmte en licht, of zelfs onrechtstreeks elektriciteit, op te wekken. Voor een JNM'er is het doorgaans geen ongekend fenomeen: zomeravonden aan het kampvuur en winteravonden aan de haard. Of na een dagje beheerwerken gooien we alle houtige biomassa op een hoop met een groot vreugdevuur als gevolg. We willen immers dat de bodem schraal blijft voor natuurontwikkeling. De houtige biomassa komt trouwens van bomen die we kappen om verbossing tegen te gaan of als exotenbestrijding. Geen vuiltje aan de lucht! Of misschien toch... een artikel om wat roet in het eten te gooien. Want hoe zit dat met onze pijler milieu? Voor de plaatselijke luchtkwaliteit blijkt houtverbranding erg schadelijk. Ik ging wat neuzen in de pers en wetenschappelijke lectuur.

De problematiek en media-aandacht
Houtverbranding was de voorbije winter een hot topic. Dit is grotendeels te danken aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). Op dagen met slechte luchtkwaliteit en veel fijn stof geeft zij sinds eind vorig jaar een stookadvies. Ze lanceerde dit binnen een campagne om de schadelijke effecten van houtverbranding op de luchtkwaliteit aan te kaarten.

Naast de effecten van houtverbranding, blijkt ook de schaal belangrijk. Het weekblad Knack¹

zocht uit dat meer dan één op vier Vlaamse gezinnen graag (bij)verwarmt met hout. Zowel in Vlaanderen als in onze buurlanden dient het grootste aandeel van het geoogste inheems loofhout rechtstreeks voor verbranding. In 2014 bracht het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) een publicatie² uit waarin ze probeerden een zicht te krijgen op de totale houtoogst in Vlaanderen.

bosgroepen zijn vzw's die private boscijdegenen ondersteunen bij het beheer van hun bos

door
Dries Van der Heyden

Dit werd geschat op 1 miljoen m³, ruim 700 000 m³ hiervan zou voor de informele brandhoutmarkt bestemd zijn. Ook toont het rapport een duidelijk stijgende trend in het verbruik van brandhout van 1994 tot 2012.

Hout voor verbranding komt van groenbeheer in steden, uit tuinen, van zagerijen, uit import, maar voor een groot deel ook van bos- en natuurbeheer. Van regulier bosbeheer tot kappen voor omvorming tot heide of andere natuur, vaak is de output grotendeels brandhout. Het is dan ook niet te verwonderen dat er vanuit deze hoek reactie kwam. De Oost-Vlaamse bosgroepen schreven eind januari een opiniestuk om de negatieve effecten van houtverbranding te nuanceren en de positieve kant van brandhout te belichten. Met de titel 'Het is perfect mogelijk om te verwarmen op hout zonder te vervuilen' en de openingszin 'Het lijkt alsof de Vlaamse overheid een heksenjacht begonnen is tegen de eigenaars van houtkachels' namen ze een sterke stelling in en schuwden ze geen scherpe taal. Zij focussten op de CO₂-impact en de manier van verbranding en zorgden volgens mij voor een goede nuancering, maar gaan wat voorbij aan de kern van het probleem. Want dat de uitgestoten stoffen schadelijk zijn, werd al veelvuldig aangetoond (zie bijvoorbeeld een review van Bølling et al. (2009)⁴). Desalniettemin is het geen zwart-wit verhaal.

WIST JE DAT BIJ HOUTVERBRANDING VEEL SCHADELIJKE STOFFEN VRIJKOMEN?

HOUTVERBRANDING IS IN VLAANDEREN VERANTWOORDELIJK VOOR:

CO₂-neutraliteit

Een eerste argument voor het verbranden van hout is de zogenaamde CO₂-neutraliteit. De hoeveelheid CO₂ die vrijkomt bij verbranding is namelijk even hoog als de hoeveelheid die de boom heeft opgeslagen tijdens zijn groei. Hout is een hernieuwbare grondstof die kan gebruikt worden ter vervanging van fossiele brandstoffen zoals aardolie en steenkool. Maar ook hier zijn kanttekeningen bij te plaatsen. De uitstoot bij verbranding mag dan wel gecompenseerd worden, maar de uitstoot bij exploitatie, eventuele verwerking en transport is dan nog niet in rekening gebracht. Bovendien moet het hout dat wordt opgestookt ook terug aangeplant of verjongd worden om dit argument waar te maken. Wanneer dit niet gebeurt, komt er alleen maar meer CO₂ in onze atmosfeer terecht.

Afhankelijk van de boomsoort duurt het overigens ook enkele decennia voor dezelfde hoeveelheid uitgestoten CO₂ terug opgenomen is door de groei. Deze periode staat gekend als de koolstofschuld.

Bij correct bosbeheer en korte transportafstanden is dit zeker een argument dat steekhoudt. Soms wordt het argument echter foutief doorgetrokken naar de andere schadelijke stoffen die vrijkomen bij houtverbranding. Het is niet zo dat bij verbranding alleen maar vrijkomt wat eerder door de boom is opgenomen. Bepaalde kankerverwekkende stoffen, die vrijkomen bij een slechte verbranding, worden niet zomaar opgenomen door andere bomen. Het is wel algemeen gekend dat bossen de lucht filteren en fijn stof opnemen, maar ook dat is geen neutrale vergelijking.

Met hun bladeren en naalden nemen bomen een bepaalde hoeveelheid fijn stof op, maar de grootste hoeveelheden vallen via depositie op de bladeren en worden met regenval naar de bodem afgespoeld waar ze samenklitten met bodemdeeltjes. Bij elke verbranding wordt er dus nieuw fijn stof geproduceerd, dit is geen cyclisch proces. De hoeveelheden fijn stof die vrijkomen door houtverbranding, zijn een van de belangrijkste problemen ervan. Een studie in de winter van 2015-2016 door de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) toonde bijvoorbeeld aan dat houtverbranding in een woonwijk bijdroeg tot één derde van de totale hoeveelheid fijn stof in de lucht.

Minder vervuiling door een betere verbranding

Belangrijke nuancering van de problematiek rond houtverbranding ligt in het feit dat niet alle stoffen bij elke verbranding vrijkomen en sommige minder schadelijk zijn dan andere. Zo zal een optimale verbranding véél minder schadelijke stoffen uitstoten. De verschillende factoren die bepalen hoe compleet een verbranding is, zijn: het type houtachtige brandstof, het vochtgehalte ervan, de luchttoevoer en de verbrandingstechnologie in de stoof. Pelletkachels of moderne kachels waarin kurkdroog hout verbrand wordt, stoten al heel wat minder schadelijke stoffen uit.

Als we echter de hoeveelheid uitgeworpen luchtverontreiniging (bv. gram fijn stof) per eenheid warmte energie (GJ) vergelijken, zien we dat zelfs hoogtechnologische pelletkachels niet in de buurt komen van verbranding met gasketels.

De rol van plaats en tijd

Veel uitstoot en grotere schade komen uiteraard voor waar veel mensen bij elkaar wonen: in een stedelijke omgeving. In welke mate de uitgestoten stoffen ook echt voor schadelijke omgevingslucht zorgen, hangt ook af van het seizoen, de dag en zelfs het tijdstip van de dag. Vooral stabiele weersomstandigheden in de winter zorgen voor problematische fijnstofconcentraties.

WIST JE DAT HOUTVERBRANDING MEER FIJN STOF PRODUCEERT DAN WEGVERKEER?¹

Tot slot

Vind ik nu dat iedereen helemaal moet stoppen met hout branden (in de winter)? Absoluut niet, want een pro-argument vind ik bijvoorbeeld dat heel wat particulieren die op een correcte manier brandhout kopen en verzagen hiervoor meer in bos- of natuurgebieden komen. Vaak hebben ze ook een goede band met de beheerders en met het gebied. Zo wordt het draagvlak voor bos en natuur mee vergroot. Bewust zijn van de problematiek, minder stoken (zeker in stedelijke omgeving) en weten hoe je een betere verbranding krijgt, lijken mij voor een JNM'er echter geen brug te ver.

Een erkenning van de problematiek en initiatieven om hout duurzamer te gebruiken mogen mijns inziens ook sterker naar voor komen vanuit de natuur- en bosbeheersector. Voor mensen die thuis zelf regelmatig hout branden of plannen om een kachel te kopen: op www.lne.be/15-tips-om-binnen-te-stoken vind je een lijstje met concrete tips. Ook op de site van de VMM vind je nog extra toegankelijke informatie. Ikzelf voel een motie opborrelen om op JNM-kampen minstens één dag geen kampvuur toe te laten... Altijd welkom voor vragen of opmerkingen!

Bronnen

- 1 Philipsen, L. (2017, 2 februari) 'Waarom een houtkachel wel slecht is voor onze gezondheid'. Knack. Geraadpleegd van <http://www.knack.be/nieuws/planet-earth/waarom-een-houtkachel-wel-slecht-is-voor-onze-gezondheid/article-opinion-809777.html>
- 2 Vandekerckhove K., L. De Keersmaeker, H. Demolder, M. Esprit, A. Thomaes, T. Van Daele, B. Van der Aa. (2014). Hoofdstuk 13- Ecosysteemdienst houtproductie. In Stevens, M. et al. (eds.), Natuurrapport - Toestand en trend van ecosystemen en ecosysteemdiensten in Vlaanderen. Technisch rapport. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel
- 3 Oost-Vlaamse Bosgroepen vzw (2017, 26 januari) 'Het is perfect mogelijk om te verwarmen op hout zonder te vervuilen'. Knack. Geraadpleegd van <http://www.knack.be/nieuws/planet-earth/het-is-perfect-mogelijk-om-te-verwarmen-op-hout-zonder-te-vervuilen/article-opinion-806609.html>
- 4 Bølling, A. K., Pagels, J., Yttri, K. E., Barregard, L., Sallsten, G., Schwarze, P. E., & Boman, C. (2009). Health effects of residential wood smoke particles: the importance of combustion conditions and physicochemical particle properties. Particle and fibre toxicology, 6(1), 29.
5. Van Poppel, M., Aerts, W., Bayens, B., Brabers, R., Peters, J., Spruyt, M., Van Laer, J. (2017) 'Inschatting van de bijdrage van houtverbranding door burgers aan luchtverontreiniging in Vlaanderen: Eindrapport' Studie uitgevoerd door vito in opdracht van VMM

Meer weten ?
www.vmm.be/lucht

DE HOOGSTAMBOOMGAARD VAN LANDBOUW TOT NATUURGEBIED?

INLEIDING TOT BOOMGAARDEN EN DE ELEMENTEN IN EEN BOOMGAARD

Met de BWG proberen we in te gaan op natuurbeheer in de brede zin van het woord. Komend JNM-jaar willen we gebruiken om jullie te informeren rond hoogstamboomgaarden. Omdat dit het vakgebied is van mijn eenmanszaak, maar vooral omdat het naar mijn mening een zeer interessant voorbeeld is van hoe onze Vlaamse ‘natuur’ ontstaat of ontstaan is: van landbouwmethode tot ‘erfgoed met natuurwaarde’. Maar deze functieverhuizing brengt tal van vragen met zich mee waar we met de BWG kritisch willen naar kijken in artikels en tijdens activiteiten. Geprikkeld geraakt? Houd zeker de BWG-kalender en facebook in de gaten.

door
Jeroen Rappé

Wat is een boomgaard?
Boomgaarden zijn weilanden waarin fruitbomen gepland werden voor de fruitproductie. Enkele generaties geleden was dit nog de gangbare manier van fruitproductie in onze streken. Van deze teelttechniek vind je nu nog relictten in ons landschap en hier en daar zelfs nieuw aangeplante weides, maar zelden nog voor commerciële fruitproductie. Het belang van deze boomgaarden is groot: behoud van fruitvariëteiten, ruimte voor biodiversiteit, behoud van cultureel erfgoed en tal van andere functies.

Ontwikkeling van een boomgaard
De figuur ‘ontwikkeling van een boomgaard’ geeft kort, en lineair, weer welke fases we onderscheiden tijdens de levensduur van een boomgaard. In een reeds bestaande boomgaard kunnen deze fases eerder in een cyclus gezien worden. Er is dan ook meestal een diversiteit aan jonge en oude bomen aanwezig.

De aanplant: het moment waarop de bomen zijn aangeplant. Vaak gebeurt dit op plekken waar ruimte is, dus ook de zonrijke plekken in het grasland.

De jeugdfase: op dit moment begint de boom zich te ontwikkelen en komen de eerste vruchten, maar de boom is vooral nog de kroon aan het ontwikkelen.

Jongvolwassen: als de boom jongvolwassen is, is de kruin goed ontwikkeld en draagt de boom veel vruchten.

Volgroeide boom: het moment waarop de groei sterk afneemt en de boom zijn maximale grootte bereikt heeft. Vanaf nu is er vooral diktegroei en ook de fruitopbrengst begint te dalen. Dit is het moment waarop de boom gekapt kan worden voor het hout omdat er meestal nog maar zeer weinig dood en rottend hout aanwezig is.

Veteraan: op dit moment ontstaat er veel dood hout en gaat de kruin terug inkrimpen. Het dood hout en de holtes die ontstaan door het rotten, zijn zeer waardevol voor de biodiversiteit in de boom. Houtkevers, holebroeders, fungi, enzovoort amuseren zich hier op hun best.

Elementen van een boomgaard
Wat een boomgaard uniek maakt, is de combinatie van een aantal elementen op één perceel. Hierdoor ontstaan er unieke microbiotopen die zorgen voor een grote biodiversiteit op deze percelen. Dat maakt van de boomgaard een uniek ecosysteem Hieronder bespreken we kort de grote elementen die we kunnen onderscheiden.

Fruitbomen
Fruitbomen zijn een essentieel onderdeel van de boomgaard en hebben een belangrijke waarde voor het ecosysteem. De fruitbomen moeten op relatief ruime afstand van elkaar gepland worden (10 à 15 meter). Dit heeft als voordeel dat de bomen voldoende licht krijgen en zich kunnen ontwikkelen tot volgroeide bomen. Later, in de veteraanfase, zal er een reeks ‘solitaire bomen’ staan waar holtes en dood hout de habitat voor tal van organismen kunnen vormen.

Bomen kunnen zich echter maar ontwikkelen tot deze waardevolle fase als er intensief onderhoud gebeurde in de eerdere fases, wat de bomen de kans geeft om uit te groeien tot volwaardige exemplaren. Bomen kunnen een aanzienlijke leeftijd bereiken (appel en peer: 100 – 150 jaar, kers en pruim: 60 – 100 jaar). Als ze deze leeftijd gepasseerd zijn, komen de bomen in hun veteraanfase (die eens zo lang kan duren).

Dan takelen ze af en worden ze minder productief op vlak van fruit, maar hun natuurwaarde stijgt. Wanneer bomen niet intensief onderhouden worden tijdens de ontwikkeling, hebben ze de neiging om zichzelf dood te groeien door zwakke lange gesteltakken te vormen die veel kans hebben om uit te breken. Zo kan de boom vroegtijdig in de veteraanfase komen. Zo een boom is een pak minder waardevol voor de biodiversiteit omdat hij geen echte dikke takken en stam heeft kunnen ontwikkelen.

Daarnaast zijn jonge, verwilderde fruitbomen ook vatbaarder voor ziektes en plagen, iets waar de landbouw zeker niet happig op is.

Naast de boom zelf zijn er ook de bloesems en de vruchten die in het ecosysteem een belangrijke functie vervullen. De bloesems zorgen in het voorjaar voor een rijkelijke maaltijd voor bestuivers. Door het jaar is het rijp fruit, vol met suikers, een belangrijke voedingsbron voor tal van dieren. De eikelmuis bijvoorbeeld is een soort die gebonden is aan het fruit uit boomgaarden.

fruitbomen als schaduw voor het vee en extra opbrengst

Foto: Universiteit Gent - Vakgroep Nederlandse Taalkunde, Collectie Clement Tréfois

boomgaard voor fruitproductie

Foto: Familie Vandormael

Grasland

In de schaduw van de fruitbomen bevindt zich grasland. Dit grasland kan botanisch interessant zijn, maar evolueert tijdens de ontwikkeling van de boomgaard zeer sterk omdat het letterlijk in de schaduw van de bomen staat. Bij een jonge boomgaard kunnen we het grasland beschouwen als vrij gewoon zonrijk grasland. We kunnen het dus ook beheren als gelijkaardig grasland van dat bodemtype. Vaak komt hier een combinatie van hooi en graasbeheer voor, omdat deze beheertypes ook relevant zijn voor de landbouw. Om het grasland echt waardevol te maken dient dit beheer uitgekiend te gebeuren. Bij verwaarloosde en braakliggende boomgaarden ontwikkelt het grasland zich in enkele jaren tot brandnetelruigte waar maar een beperkte botanische diversiteit in terug te vinden is.

Kleine landschapselementen

Andere belangrijke elementen van een boomgaard zijn de talrijke kleine landschapselementen (KLE's). Rond de boomgaarden staat vaak een haag in streekeigen plantgoed (zoals meidoorn, sleedoorn, vlier... of een gemengde haag). Deze hagen deden dienst als veekering, maar ook het snoeihout was belangrijk voor de boeren. Voor de biodiversiteit zijn deze hagen een goed beschutte broedplaats voor vogels en een schuilplaats voor tal van andere dieren.

boomgaard als natuurgebied met iets meer

?

versleten boomgaard

De bloemen en bessen in de haag zijn ook belangrijke voedselbronnen, net als die van de fruitbomen.

Een ander veel voorkomend element zijn poelen, die als veedrinkplaats dienst deden / doen. Ook bij die poelen horen tal van dieren en planten die dan voorkomen in de boomgaard. Nog andere elementen die een plaats kunnen hebben in een boomgaard zijn houtkanten, knotbomen, greppels en grachten. Al deze elementen hadden vroeger functies die nu vaak verloren zijn gegaan. Maar ze hebben wel nog steeds een belangrijke functie als stapstenen en corridors voor de biodiversiteit.

Foto: Bavo Josephy

ZONE VREEMD
JNM CONGRES 2017 - 26 TOT 30 JULI IN VREMDE

MOTIES
MOTIES
MOTIES

De motie-AV... elk jaar weer die Algemene Vergadering waar menig JNM'er vol ongeduld naar uitkijkt... Het is immers de plaats waar iedereen voorstellen kan doen om de manier van werken binnen JNM of het Algemeen Huishoudelijk Reglement (AHR) aan te passen. Benieuwd wat er dit jaar uit de bus kwam? Lees het hieronder!

Zoals je zal zien worden de stemresultaten nog steeds weergegeven in termen van Voor, Tegen en Onthouding. De motie om daar Ja, Nee en Meningsonthouding van te maken (de opmerkelijke lezer herkent hier het drieletterwoord "JNM" in), is namelijk verworpen (met V7, T28, O22).

Opgelet! Dit kan misschien ook de werking van jouw afdeling beïnvloeden!

Leeftijd ini's
We beginnen met een eerder administratieve motie. Tot nu stond er in onze statuten dat je ini-lid bent vanaf het moment dat je in principe in het eerste middelbaar zou moeten zitten tot het moment dat je in principe in het vierde middelbaar zou moeten zitten. Dit terwijl in de praktijk iedereen ini-af is na het derde middelbaar. Om administratief in orde te zijn, stemde de AV voor (V44, T3, O17) om ook in de statuten correct te zijn; je bent ini tot en met je normaal gezien in het derde middelbaar zou zitten.

Plaats van de archivaris
Een andere motie die snel van de baan was, was die van de ploeg waarin de archivaris zit. Enkele jaren geleden verhuisde de archivaris van de communicatieploeg (CP) naar de Praktische Ploeg (PP). Omdat hij/zij beter toch in de CP zit, stemde de AV in (V53, T0, O17) met het voorstel van ex-archivaris Jeroen om de archivaris weer naar de CP te verhuizen (zoals het trouwens nog steeds in het AHR stond).

Een roze logo?
Het JNM-logo veranderde enkele jaren geleden, maar volgens enkele JNM'ers zijn de nieuwe kleuren bruin en groen niet (gender en politiek) neutraal genoeg. Ze stelden dan ook de nieuwe kleur roze voor voor het logo (een kleur die overigens veel beter past bij de achtergevel van het bondssecretariaat). De AV is het hier echter niet mee eens, dus ons logo blijft nog even groen en bruin (V17, T35, O10).

Geen kaas meer binnen JNM?
Er staat al even in ons AHR dat we bij JNM zo ecologisch mogelijk (= de best mogelijke combinatie van vegetarisch, lokaal, plantaardig, biologisch en seizoensgebonden) eten. Gezien de hoge ecologische voetafdruk van kaas, zouden we kunnen stellen dat het ecologischer zou zijn om binnen JNM geen kaas te eten. De AV vindt het echter belangrijk dat JNM laagdrempelig blijft, en dat het doenbaar blijft om foer te zijn bij JNM. Daarom wordt de motie om kaas te bannen afgekeurd (V5, T53, O15). Er wordt ook geopperd dat het misschien beter is om projecten op te zetten die alternatieven voor kaas stimuleren in plaats van alles in rigide regeltjes te gieten. De MilieuWerkGroep vat dit jaar alvast de koe bij de hoorns en zal een receptenboekje schrijven met makkelijke vegetarisch spreads voor op de boterham.

Foto: Bavo Josephy

Gewone leden of toch maar Gruuten/Gruto's?
De benaming 'gewone leden' voor 16-26 jarigen, het blijft een heikel punt. Daarom dit jaar een voorstel om de naam te veranderen in 'Gruuten'. De AV vindt dit echter net iets te Gents klinken (hoewel stellig ontkend door de motie-indiener) en stelt 'Grutto's' voor in de plaats. Doch, ook dit valt niet in goede aarde, dus blijven we met z'n allen 'gewoon lid' (V20, T33, O12).

Alweer dezelfde motie? Niet lang meer.
Een naamsverandering voor gewone leden? JNM zonder kaas? Zijn die moties niet net al eens te vaak gestemd geweest? Om dit in de toekomst te vermijden wordt een motie goedgekeurd die stelt dat elke motie die een herhaling is van een vorige, 20 handtekeningen moet hebben voor ze op de AV kan komen (in plaats van de gebruikelijke 10). Dit voor een periode van 3 jaar nadat de vorige motie op de AV kwam (V50, T1, O14).

Een winkelploeg!
De JNM-winkel werd tot nu toe bijna volledig gerund door het winkelpersoneelslid, Scarlett, ondersteund door enkele vrijwilligers. Om de winkel weer helemaal iets voor en door JNM'ers te maken, richten we vanaf dit jaar de winkelploeg (WIP) op, die ook een vertegenwoordiger zal hebben in de Raad van Bestuur (RvB). Het merendeel van de AV vind dit een goed idee (V33, T9, O22).

Geen afdelingsgrenzen meer, maar kernen.
Op dit moment zijn er veel afdelingen die niet in hun hele werkingsgebied komen. Voor veel leden die ver van de werkingskern van hun afdeling wonen zijn de activiteiten van buurafdelingen dus vaak meer in de buurt dan die van hun eigen afdelingen. Om onze werking meer gebiedsdekkend te maken, en praktischer voor bepaalde leden stelt de AfdelingsOndersteuningsPloeg (AOP) voor om te werken met afdelingskernen in plaats van met rigide grenzen. De AV is helemaal voor (V50, T0, O13), dus jullie zullen zo snel mogelijk horen van de AOP hoe jullie hier als afdeling mee aan de slag kunnen gaan.

Het congres: duurder, en niet meer samen met jouw kamp?
Ex-bondsping Warre komt met het voorstel om de prijs van het congres te indexeren naar 10,5 euro per dag (V41, T0, O14), en om JNM nationaal te laten instaan voor de extra kost. De AV stemt in om meer te betalen voor het congres, maar vindt niet dat JNM-nationaal daarvoor moet opdraaien (V10, T22, O25). Ze doen zelf wel een duik in het zakje. Een tweede motie over het congres werd uiteindelijk niet gestemd, maar de AV stond er wel achter. Het was een motie die wou benadrukken hoe belangrijk het is dat er geen (afdelings)kampen doorgaan tijdens het congres. Het congres is immers hét JNM-event van het jaar, waar we proberen met zo veel mogelijk JNM'ers 'JNM te zijn'. Dit door samen JNM-activiteiten te doen (excursies, feestjes, acties), maar ook door samen JNM te maken op Algemene Vergadering en co.

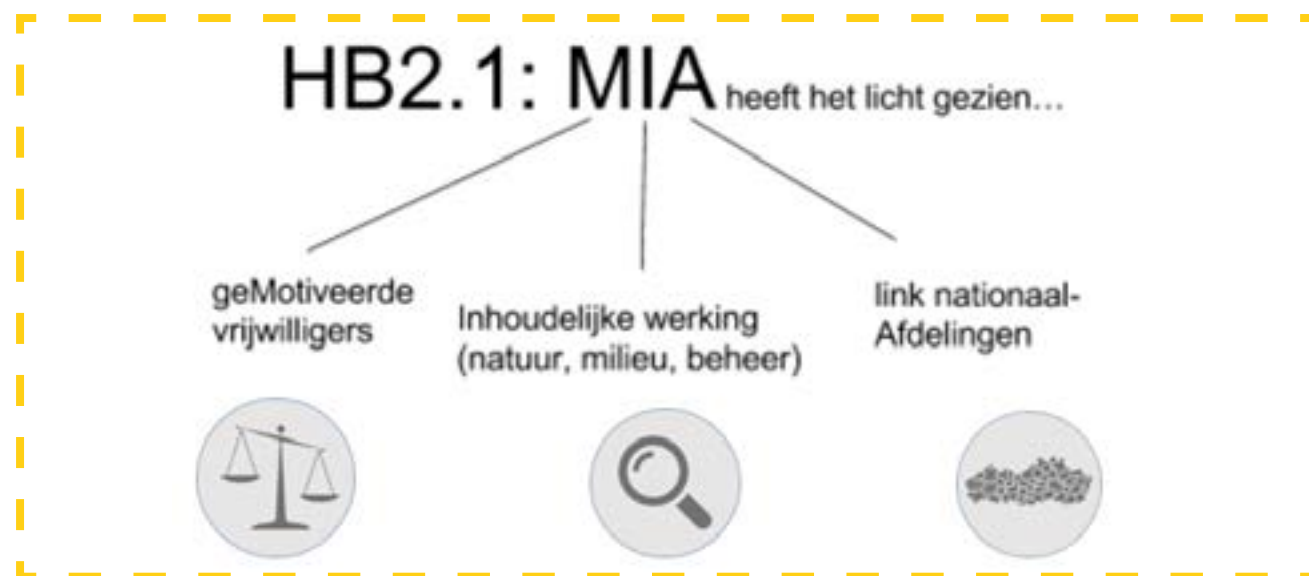
#neemuwagenda: 25 tot 29 juli 2018: congres!

HB2.1: wat zal er veranderen aan het HB?
HB2.1, het project waarmee we werken aan een verandering van de HB-structuur en de manier van werken binnen het HB werd ook gestemd op congres. Alles hierover vind je op de volgende pagina.

PS! Benieuwd naar wat er nu juist allemaal in dat AHR staat? Kijk op www.jnm.be/ahr

door
Evelynne Eeckhout en Elise De Meulenaere

Dit zijn de drie dingen waarvan de AV in maart vond dat de werkgroep HB2.1 ze naar voor moest schuiven bij de aanpassing van de structuur en de werking van het hoofdbestuur. Zo gezegd, zo gedaan. Op basis van lang vergaderen, vormingen en bezoeken aan experts in het veld deed de werkgroep zes voorstellen, die alle zes goedgekeurd werden door de AV op het congres. Drie van deze voorstellen beginnen als proefproject en worden definitief gestemd op de AV in maart 2018. Drie andere werden nu al goedgekeurd in definitieve vorm. In dit artikel stellen we ze alle zes kort voor. Wil je alle diepgaande achtergrondinformatie en aanpassingen? Kijk eens op www.jnm.be/hb2.1

PROEFPROJECTEN, DEFINITIEF TE STEMMEN OP DE AV VAN MAART

Jeugd ploeg

"Hoe doe ik aan natuurstudie met piepers?" "Wat zijn leuke activiteiten met ini's?" "Wat zijn goede kampplaatsen?" "Hoe betrek ik een pieper met autisme bij de werking?" Een ploeg die de afdelingen en nationale evenementen (kampen, trollenfeest, ininazofé...) ondersteunt bij deze vragen, dat is waar begeleiders al lang naar op zoek zijn. Hoe deze ploeg concreet werkt? Uit te proberen tot maart, daarna te stemmen!

Regio's

Binnen dit voorstel willen we de huidige provinciale werking opdelen door groepjes te maken van een aantal afdelingen die samenwerken om elkaar te versterken, en tegelijk een afgevaardigde sturen naar JNM nationaal. Zo kunnen we bottum-up in plaats van top-down horen hoe het met afdelingen gaat en hoe we ze kunnen ondersteunen.

Taakgericht werken

Als je een functie opneemt binnen het HB, wordt er op dit moment van je verwacht dat je alle taken opneemt die erbij horen, of je die nu goed kan en graag doet, of niet. Zou het niet motiverender zijn zijn om vooral die taken op te nemen waar je goed in bent en die je goed kan? De CP test dit voor ons uit tot maart!

VERANDERINGEN DOOR TE VOEREN VANAF NU

Andere invulling AV's

Slechts twee AV's op het congres, en een meer zinvolle invulling van de AV in maart, dat is waar we voor gaan. Op het congres nemen we vanaf nu de evaluatie en stemming van het HB samen, zodat we tijd hebben voor een projectmoment met heel JNM. In maart nemen we alle administratieve shizzle minimaal, zodat er meer tijd is voor echt interessante dingen. Minder ballast, meer motivatie!

Projectwerking

Meer inhoud zeggen jullie? Zouden we dat niet kunnen bereiken met kleine projectjes die mensen zelf opzetten (motivatie, check!)? Om mensen hiertoe te stimuleren zetten we een aantal collectieve concrete brainstormmomenten op voor het hele HB, ondersteund door een projectcoördinator. Die staat in voor het opvolgen en stimuleren van projecten.

Pijleroverleg

Het pijleroverleg is een beslissingsorgaan dat naast de RvB komt te staan en instaat voor al die dingen waar de RvB nu geen tijd meer voor heeft: nadenken en uitvoeren van onze visie op het vlak van inhoudelijke werking. Ze komen vier keer per jaar samen en worden voorgezeten door de projectcoördinator. Aansluitend bij het pijleroverleg moet vanaf nu de voorzitter niet meer de afgevaardigde voor de RvB zijn. Voorzitter en secretaris kiezen onderling wie van hen in de RvB zetelt en wie naar het pijleroverleg gaat. Ze kunnen er ook voor kiezen dat één van de twee naar beide gaat. Ook voor ploegen zonder vertegenwoordiging in het pijleroverleg moet de voorzitter niet per se meer de vertegenwoordiger zijn in de RvB.

**TOT OP HET CONGRES 2018!
#NEEMUWAGENDA
25 TOT 29 JULI 2018: CONGRES!**

NIEUW HOOFDBESTUUR JNM: WIE ZIJN ZE EN WAT DOEN ZE?

Afgelopen congres is het nieuwe hoofdbestuur (HB) van JNM gestemd. Deze bende zit zich in voor jou, voor elkaar en voor JNM in het algemeen, maar wie zijn ze, wat doen ze en waarom doen ze dat zo graag? Je ontdekt het hier!

Kort wegwijs in de verschillende functies (die niet voor zichzelf spreken):
de voorzitter = de baas van de ploeg
de ping = de baas van de centen van de ploeg
de secretaris = de rechterhand van de baas van de ploeg
de matras = de materiaalbeheerder
de brandweerman = houdt een oogje in het zeil op evenementen en feestjes
de Viviane = staat in voor hoge noten
de café-bazin = zorgt voor de drankjes op gezellige avonden
de huismeester = beheert het bondssec alsof het zijn eigen kot is
de ever = evenementenverantwoordelijke
de practical bitch = zorgt voor voldoende sfeer bij het uitvoeren van allerhande klusjes

Praktische ploeg (PP)

Omdat hij echt oud en pepe wil zijn alvorens hij aftreedt, is Jeroen Demaeght (1) nog een jaartje voorzitter van de praktisch denkende JNM'ers. Evenementen laat hij in goede banen leiden door evers Frederick Schelstraete en Nele Van Hoyweghen (3). Kampen zijn in de bekwame handen van Pieter Vander Vennet (3), die Britt Falque (4) onder zijn vleugels neemt. Voor buitenlandse tripjes moet je bij Sander Nijs (5) zijn, voor goed onderhouden JNM-materiaal bij Sofie Aerts. Alle plannen die in het bondssec gesmeed worden zullen de oren van huismeester Jana Schelfhout (6) bereiken, al is het maar doordat haar vriend Jan Vancoppenolle de systeembeheerder is. Kijk je al uit naar de kampenzomer en dan vooral naar het lekkere eten? Mirte Eyckerman (7) ook, want zij is dit jaar NjamNjamverantwoordelijke! Op al de feestjes zorgt Jef Donné (8) weer voor technische ondersteuning, terwijl sfeerbeheerders en praktisch inzetbare geesten van dienst Michiel Bardin (9), Hans Vermeiren (10) en Willem Van Echelpoel (11) zijn.

Natuurstudiewerkgroep (NWG)

Het natuurstudieniveau wordt dit jaar hoog gehouden door Sander Bruylants (12), ieders favoriete schoonzoon, bijgestaan door Femke Batsleer (13) (secretaris) en Jef Hendrix (14) (ping). Het materiaal, terug te vinden op het bondssec, wordt beheerd door Nele Camps (15). Naast deze vrolijke bende, zijn Bavo Josephy (16), Sara Beernaert (17), Ward Tamsyn (18), Cyr Mestdagh (19), Hans Vermeiren (10), Robbe Cool, Oliver Mechthold (20) en Paulien Vanhauwere elk nog verantwoordelijke voor een werkgroep, gaande van Natuurfotografie tot Amfibien & Reptielen. Deze eerste heeft binnen de werkgroep nog verschillende functies, opgenomen door Willem Van Echelpoel (11), Cyr Mestdagh (19) en Anna Van Kersen (21). Wordt het wat veel? Geen nood, de NWG heeft de Bertram als communicatiemiddel! Hans Vermeiren (10) zorgt dapper voor de eindredactie hiervan.

Afdelingsondersteuningsploeg (AOP)

De AOP zal dit jaar opnieuw voor genderdiversiteit binnen het HB moeten zorgen! Niet alleen staat een sterke vrouw aan de top als nationaal afdelingscoördinator, Linde Verlooy (22), daarnaast zijn ook alle provinciale afdelingsco rdinatoren minstens even sterke vrouwen, met voor Antwerpen Suzanne Picard (23), voor Brabant Lore Bonte (24), voor Oost-Vlaanderen Emma De Backer (25) en Anna Verhoeven (26), voor Limburg Charlotte Spaas en voor West-Vlaanderen Suzan Demey. Pieter Vander Vennet (3), die samen met Iris Van Cleuvenbergen opperini zal zijn, is dus een beetje de vreemde eend in de bijt, want ook de piepploeg, met het team Anna Verhoeven(26)-Kato Van Bostraeten (27), strijdt mee voor diversiteit.

Milieuwerkgroep (MWG)

De MWG heeft dit jaar fris bloed aan het hoofd: Emma De Backer (25) zal zorgen voor een resem acties en goed onderbouwde meningen! Hannah Pyck (28) staat haar bij als secretaris, en de verschillende projecten worden ondersteund door Anton Vandevoorde (29). Zijn broer Jakob (30) trekt al meteen eentje daarvan: hij zal onderzoeken wat we allemaal kunnen eten om ons kaasverbruik te minderen. De communicatie van dit alles verloopt vlotjes dankzij Kobe Van Olmen (31) en Maura Ryckebusch (32), waarbij de eerste de artikels en promo beheert, en de laatste de externe contacten.

Knokploeg (KP)

Knokker van dienst dit jaar is de rasechte Gentenaar Joeri Verlinden, die voor sportvertier bijgestaan wordt door Lisa Helinck (33). De brandweerman van dienst is Pieter Sanczuk, die voor zijn sirenes, serenades en andere muziek rekent op Kato Van Speybroeck (34). De cafeetjes zullen dit jaar opnieuw van de partij zijn, daar zorgt Marie D'Hulster (35) voor. Dit alles wordt overgoten met een sausje van marginale ideeën, voorzien door Kobe Van Olmen (31).

Beheerwerkgroep (BWG)

Echte Bevers stoppen niet zomaar met aan bomen knagen, dus Jakob Ghijs (36) doet er nog een jaartje bij als voorzitter. Helena Vanrespaille staat haar vrouw in deze mannenploeg als secretaris, terwijl Wouter Sturtewagen de centjes van de BWG beheert. Artikels worden nagelezen door Simon Schowanek, terwijl Pieter Vanstraelen (50) de externe communicatie onderhoudt. Dries Van der Heyden (37) doet dienst als vormingsverantwoordelijke, aka professor van de BWG. Daarnaast zijn er meerdere BWG-leden zonder functie: Robin Nesladek (38), Jeroen Rappé, Anton Vanhauwere en Johannes Fraeyman.

Winkelploeg

Zoals je al eerder kon lezen, hebben we sinds dit jaar een nieuwe ploeg! Deze Winkelploeg wordt voorgezeten door Oliver Mechthold (20), die hulp krijgt van een heel team winkelvrijwilligers: Hans Vermeiren (10), Willem Van Echelpoel (11), Jana Schelfhout (6), Anna Verhoeven (26), Annelieke Scheelen (39) en Ossinou Ayigah (40). Krijg je al zin om eens binnen te springen?

Communicatieploeg (CP)

Problemen met liefdesbrieven? Aan Annelieke Scheelen (39) mogen dit jaar alle communicatieve (doch JNM-gerelateerde) vragen gericht worden. Samen met Hanne Bergers (41) als secretaris bestrijdt zij mail- en andere communicatieproblemen. Het uitzicht van Euglena, Magazini en Kikkertje bepalen respectievelijk Myrthe Van Rompaey, Jody Torfs en Elisa Palm (42). Vragen over de website? Seppe Lenders (43) is jullie man! Sociale media worden het terrein van Anne Van Kersen (21), en sinds dit jaar mogen de vragen of jullie afdeling nu eindelijk een goede reden heeft om een jubileum te vieren naar hier komen, want ook archivaris Robin Van Den Broeck (44) is lid van deze ploeg. Jakob Vandevoorde (30) en Judith Herman (45) zijn alle vormgever inzetbaar, en alle andere problemen, creatieve ideeën of zotte oplossingen zijn voor freelancers Bavo Josephy (16), Jana Schelfhout (6) en Eva Beyens. (46)

Vormingsploeg

Omdat vormingen geven zo tof is, wordt deze ploeg dit jaar niet door één iemand, maar door drie dapperen geleid! Judith Herman (45), Elias Van Bruyssel en Emma Verheirstraeten (47) verdelen het werk van voorzitter en secretaris. Zij moeten al dat werk niet alleen doen, omdat Loes Adriaensens (48) hen bijstaat als vorming-opmaatverantwoordelijke.

door

Jorn Van de Velde (49),
JNM-penningmeester

WIE IS WIE, EN WIE DOET WAT?

HET PERSONEEL

te laten verlopen, is ondersteuning en praktische inzet van wat betaalde krachten soms mooi meegenomen. Weet je niet welke personeelsleden JNM onder haar vleugels heeft en wat ze uitrusten? We brengen je helemaal up-to-date.

Deze foto's horen niet bij de natuurlijke habitat van het JNM-personeel. Eén keer per jaar krijgen ze de vrijheid om op teambuilding te vertrekken en zonder alziende ogen en oren van vrijwilligers onder elkaar de beest uit te hangen. Vorig jaar maakten ze de Biesbosch onveilig en dit bezwarend beeldmateriaal raakte tot bij de Euglena.

Gwen Van Dale, kampen, kampen en nog eens kampen, maar ook boekhouding en administratie.

Pieter Delafortrie, coördinator, naar het schijnt vooral bezig met personeelszaken en bondstoppers.

Hanne Gevaert, afdelingsondersteuner

Scarlett Vanuxem, leden- en winkeladministratie, beheer van materiaal en gebouw

Anna Schneider, afdelingsondersteuning, maar dan specifiek in Limburg.

Veerle Cannoot, communicatiemedewerker

De meeste personeelsleden bij JNM werken niet voltijds. Nieuwsgierig wie welke breuk werkt? Bel het bondssec, of mail naar info@jnm.be. We laten het als de vliegende bliksem weten.

DE NIEUWE BOM*

Zoals de traditie het voorschrijft, legt de Euglena nieuwe personeelsleden op de rooster. Deze keer is het de beurt aan Elise. Zij vervangt vanaf september Evelyne als BOM. Maar niet getreurd, Evelyne zal nog altijd klaarstaan voor al je vormingsnoden. Nu maken we kennis met Elise.

Hey Elise, je bent een nobele onbekende binnen JNM. Stel jezelf even voor.
Hoi! Ik ben Elise De Meulenaere, 24 jaar oud (nog even JNM-leeftijd dus) en ik woon in Gent. Net van de schoolbanken, mag ik me nu trots politieke wetenschapper noemen. Sinds mijn tienerjaren ben ik actief binnen het jeugdwerk, maar helaas niet binnen JNM, dat ik pas sinds kort van binnenuit heb mogen leren kennen.

Wat zijn jouw taken binnen JNM?

Vanaf juli werk ik als 'BOM', Beleidsondersteunend Medewerker. Mijn taak bestaat er onder andere in om het Hoofdbestuur en de Raad van Bestuur met raad en daad bij te staan. Natuurlijk kunnen alle ploegen op mij rekenen, maar ik heb extra oog voor

de inhoudelijke werkgroepen (Natuurstudiewerkgroep, Beheerwerkgroep en Milieuwerkgroep). Daarnaast ben ik ook verantwoordelijk voor de externe contacten, samen met Pieter, de coördinator. Vanaf september neem ik ook de diversiteit binnen JNM onder mijn vleugels. Hiervoor werd al een project opgestart in Brussel. Ik voel het alvast kriebelen om rond dat thema te werken!

Je hebt er duidelijk zin in!

Jazeker! Ik kijk er naar uit om samen met de vrijwilligers aan het nieuwe werkjaar te beginnen.

Op het moment van dit schrijven is het zomer, wat je is je strafste vakantieverhaal?

Ik heb al enkele leuke en minder leuke straffe momenten

meegemaakt op reis. Maar er is er eentje waar we (nu dan toch) nog altijd mee lachen. Een paar jaar geleden ging ik op roadtrip in Frankrijk. We hadden een leuk plekje gevonden aan een rivier. In de buurt was een brug van waar de locals in het water sprongen. Ik wou dit ook eens proberen. Resultaat? Mijn lenzen en teenslippers kwijt en een paar dagen rondgelopen met een lichte whiplash. Gelukkig was het snel voorbij, en ik ben toch trots dat ik de uitdaging heb aangedurfd!

*Bij JNM kan 'BOM' verwijzen naar een ongeleid projectiel, maar vaker is het de term waarmee we spreken over de BeleidsOndersteunend Medewerker. In zeer uitzonderlijke gevallen kunnen beide betekenissen samenvallen. Indien dit zich voordoet, gelieve contact op te nemen met de noodtelefoon.

HET CONGRES DOOR DE OGEN VAN... DE OPPERFOER

OPPERFOER VAN DIENST EVELIEN SCHEELLEN

Tien jaar is het intussen geleden dat het eerste zomercongres georganiseerd werd. Ik was er toen bij, ik was er nu bij en alle edities daartussen eigenlijk ook. In 2013 mocht ik eens onverwacht foeren, maar dit jaar was het een heel bewuste keuze. De enige manier natuurlijk om als oude sok toch nog een beetje deel uit te maken van dit jaarlijks feest. Als oude sok, ex-bovo en foer vertel ik je graag hoe zo'n congres er vanuit een foertent uitziet.

Mileen, Pieter, Dries en ik – wij waren jullie foerploegje van dienst. Voorzien van een grote foertent, met houten vloer, feest! Zicht op de congresweide, binnen gehoorafstand van wat er zich in de grote tent afspeelt, een beetje afgeschermd van het drukke gebeuren en onder ons, veel fijne passanten en helpende handen. Beter wordt het niet. Heerlijk was het.

Eerst en vooral: koken op een congres is hard werken en wij blijken de jongste niet meer te zijn (of al te veel op reis geweest te zijn, in het geval van Pieter). Al wat vermoeid vanaf dag twee dus. Shit. Waren we dus wat kortaf als je ons iets kwam vragen, blame the (lack of) sleep, want verder zijn wij best sympathiek. Misschien kwam dat ook een beetje omdat veel vragen werden gesteld tijdens het heetst van onze strijd. En omdat het ons logisch leek dat we écht niet weten waar jouw gamel is. Oké, ik geef toe, we waren wat dat betreft misschien wel een logisch aanspreekpunt. Nevermind.

Nu het toch over die gamellen gaat, een aantal dingen. Het is handig als je een gamel bij hebt. Een gok, maar ik geloof dat ongeveer de helft van de congresgangers de zijne thuis liet. Even vreesde ik voor een continue plundering van de foertent op zoek naar recipiënten. Dat viel best mee. De deksels hebben goed dienst gedaan. Oplossingen in de vorm van halfzachte plasticen potjes zag ik wat minder graag passeren. Tijdens een stage schreef ik ooit een resolutie over de aanwezigheid van weekmakers en hormoonverstorende stoffen in dat soort plastic. Telkens we warm eten in zo'n potje schepten, zag ik meteen alle aanwezige weekmakers zich naar het contactoppervlak en vervolgens jouw maaltijd verplaatsen. Dan liever een aluminium gamel, dat spreekt. Ondanks de gamelschaarste vond ik het best frappant hoeveel gamellen er zondagochtend op de congresweide achterbleven. Vergeten uit vermoeidheid? Wat gebrek aan respect voor materiaal? Wie zal het zeggen!

We zagen jullie vooral tijdens de maaltijden. Een aantal mensen zagen we heel veel. Als eerste in de rij om aan te schuiven, als eerste om te polsen of er dessert op komst is – op het opdringerige af zo nu en dan. Als eerste om te bedanken en complimenten te geven omdat het zo smaakte, dat eigenlijk ook wel. Iets minder mensen zagen we als eerst klaar staan om tafels, banken en gamelbakken klaar te zetten of af te ruimen. Een zomercongres is een sociaal gebeuren en draait bij gratie van alle spontane en minder spontane helpende handen (cf. corvee). Dat maakt het leuk. En dat is ook een beetje ieders verantwoordelijkheid. Heel fijn dus dat zo nu en dan spontane helpers zich aandienden en dat een kreet om extra afwassers snel werd beantwoord.

Voor die heerlijke congresavonden, daar deden we het natuurlijk voor. En voor de goedkope biopintjes, de fijne sfeer en de stemmige muziek. Dat zat overduidelijk goed. Vanuit de foertent hoorden we dat een nieuw drugs- en alcoholbeleid werd gestemd. Ik ben fan van pintjes en wijntjes, maar je zal me zelden veel zien drinken. Iets waar niet iedereen hetzelfde over denkt. Zaterdagochtend werden een matje en persoonlijke spullen slachtoffer van een gulzige zaterdagnacht en het bijhorend verlies aan blaascontrole. Niet de gedroomde kennismaking voor een nieuwe JNM'er en onze vrienden van de NJN. Zaterdagavond om 23u zag ik iemand van zijn stoel vallen en vervolgens kotsend de grote tent uitstropelen. Zondagochtend lagen tussen de achtergelaten gamellen nogal veel lege flessen sterke drank. Beetje triest vind ik dat, en weinig respectvol ten opzichte van het engagement van de congresploeg en het geld dat JNM in het congres investeert. Misschien zijn dat dingen die we als groep toch een beetje moeten ontmoedigen, niet?

Vanuit de foertent zagen we ook de moeilijke en vergeefse zoektocht naar een bondstop zich afspelen. Het leek ons dat het congres hierdoor voor sommigen één groot en niet heel vrolijk vergadermoment werd. Veel en weinig kandidaten tegelijk – zo hoorden we. Het is een vage indruk, maar het leek me soms alsof niet JNM centraal stond, maar wat we er zelf uit kunnen halen. Ook elders klinkt het soms dat engagementen vooral leuk moeten zijn. Ik zou de laatste zijn om te ontkennen dat vrijwilliger zijn ook plezierig moet zijn. Maar voor elk engagement dat je aangaat, krijg je ook wat minder leuke dingen in jouw schoot. Zo is het leven, quoi. Zelden alleen zonnig. Maar net ook waardevol om wat minder goed gaat of een extra inspanning vraagt. Wie zich dus afvraagt een goede bondstop-kandidaat te zijn, of bij uitbreiding vrijwilliger in het afdelings- of hoofdbestuur, vraagt zich in de eerste plaats af wat je kan betekenen voor JNM. En iets minder of je wel of niet een leuk jaar tegemoet gaat en of er nog tijd genoeg zal zijn voor 1000 andere YOLO-dingen die je ook nog gedaan wil hebben.

Tot slot zagen wij ook een heerlijk oude sokkenritueel. Pieter is nog een jonkie, maar Mileen, Dries en ik zagen in ons leven al heel wat rituelen passeren. In die dikke vijftien jaar dat we deze bewust meemaken, zagen we het ritueel evalueren van een overdreven macho-contest met een lang durende aaneenschakeling van eerlijke en minder eerlijke straffe stoten naar een fijne en grappige show waar iedereen iets aan heeft. Zeker de fans van Mart-Joren. We hebben vooral goed gelachen, en de oude sokken ook, geloof ik. Schoon werk van die mannen en vrouwen. En van de onverwachte maar overtuigende charmezanger Seba. En van die oude sokken van '91 die jarenlang JNM zo schoon hebben gemaakt.

P.S. Grote fans van Radio Beton hier. We gniffelen nog steeds als parelconfituur op de radio passeert en dromen alvast van de carrières van een aantal ontluikende radiostemmen (<3 Anton! <3 Pieter!)

Groenten van boer Koen, van Land van Duwijk en van de Groene Kapoen

Ook in een gamel ziet het er goed uit, zo vonden wij

Veel gerief! Structuur! Houten vloer!

wij vonden het zo leuk in de foertent dat we er onze tent op hebben geslagen

wij staan 45 minuten eerder op om koffie voor jullie te maken

it is us, being cool. Check hoe bruin Pieter is

Joke vonden we echt heerlijk. Vooral toen bleek dat ze zelfs spulles had

Oude sokken ritueel

Sjorren kan JNM volgens ons beter aan de scouts laten. Wij maken enkel vreemdsoortige favella's

CONGRES 2017 DOOR DE OGEN VAN... DE NIEUWE BOM*

ELISE DE MEULENAERE

De laatste donderdag van juli, vroeg in de ochtend. Met mijn fiets in de hand en lichte kriebels in mijn buik stap ik op de trein richting Vremde en mijn eerste JNM-congres. Het begin van intense maar toffe dagen, vol nieuwe mensen en (algemene) vergaderingen.

Het afsluiten van een werkjaar

Na een hele dag congres was het tijd voor de eerste AV van het congres: de ploegenevaluatie. Ik zat bij de evaluatie van een van de inhoudelijke ploegen die ik volgend jaar zal ondersteunen, de natuurstudiewerkgroep. Eendiscussiepunten bleven me bij, goed draaiende groep zo blijkt! Ik vond het fijn om een groepje te begeleiden en de eigen dynamiek van zo'n werkgroep te ontdekken. Na de interne evaluatie van de ploegen volgde een plenair gedeelte. Het finale oordeel kwam in de vorm van een stemming. Stemmen tellen bleek een hels karwei! Volgend jaar een andere aanpak?

Vrijdag: moment van de waarheid

Vrijdagochtend was het tijd voor de moties (= een voorstel tot wijziging van JNM). Het moment van de waarheid voor de indieners.

Voor de stemming van HB2.1, dat een nieuwe structuur voor het hoofdbestuur wil installeren en waar ik als kersverse BOM mee aan de slag zal gaan, was het nog even wachten tot de volgende dag. Toch was ik al zeer benieuwd naar de uitkomst van de andere moties. Een aantal zoals het voorstel om de huisstijl om te vormen naar de kleur roze.

Verrassend genoeg (voor mij toch) is dat nog een groot deel van de moties, maar geen meerderheid, voor de motie hebben gestemd. Ook de stemming rond het idee om nationaal te laten bijdragen aan de deelnameprijs voor het congres heb ik met verbazing gevolgd. Deze motie is er niet doorgekomen. Blijkbaar vinden JNM'ers het niet erg om meer bij te dragen. Voor volgend jaar neem ik zeker nog mee dat de stemming sterk kan veranderen naarmate men nog extra info geeft. Uitgebreid informeren blijft de boodschap.

*BOM staat voor beleidsondersteunend medewerker. Mijn taak bestaat o.a. erin in om het hoofdbestuur en de Raad van Bestuur te ondersteunen en om de participatie van JNM'ers te stimuleren. Een belangrijke onderdeel hiervan zijn de algemene vergaderingen (AV's).

Een nieuw begin

Op de laatste AV verkozen we de nieuwe leden van de werkgroepen en de Raad van Bestuur. De stemming van de bondstop ging er hectischer aan toe, helaas kon er op een nieuwe bovo en bondssec nog niet gestemd worden. Ik vind het merkwaardig dat er over zo'n groot engagement tot net voor de stemming weinig duidelijkheid bestaat over wie het zal opnemen. Het ontbreken van een deel van de bondstop belet ons niet om al van start te gaan met de kersverse bondsping. Ik sta al te popelen om te beginnen!

Foto: Noor Dewulf

Foto: Bavo Josephy

BIOLANDBOUW – DEEL 3

Met de voorbije twee edities over biolandbouw in het achterhoofd ben je stilaan een expert ter zake aan het worden. In dit derde en laatste deel slaan we je met één en slechts één stelling om de oren: is biolandbouw beter voor de biodiversiteit? We hopen dat deze reeks je wat meer inzicht heeft gegeven in biolandbouw en je blik wat heeft verruimt, niet alleen tegenover biolandbouw, maar ook tegenover de traditionele landbouw.

MYTHBUSTER

BIOLANDBOUW IS BETER VOOR DE BIODIVERSITEIT

De meeste mensen geloven dat biologische landbouw goed is voor de biodiversiteit, maar dat is in realiteit niet zo duidelijk. Bio heeft zeker bijgedragen aan een groenere landbouw. Ze heeft de wereld bewuster gemaakt van de duurzaamheid van landbouw en ze heeft technieken bedacht om het gebruik van externe nutriënten en pesticiden te beperken. Maar of bio altijd beter is voor deze planeet is een andere kwestie.

Een zaak van grond

De meeste studies die bio- en niet-bio-boerderijen vergelijken, besluiten dat je meer biodiversiteit vindt op een bio-boerderij [1]. Maar je enkel op die vergelijking baseren is iets te simplistisch. Om de volledige milieu-impact van landbouw te begrijpen, moet je verder kijken dan de boerderij zelf. Het grootste probleem van de biologische landbouw is namelijk haar grondgebruik. In de meeste gevallen is biologische landbouw nog steeds een minder efficiënte methode om voedsel te produceren dan conventionele landbouw [1, 2, 3]. Dat betekent ook dat ze meer land nodig heeft om dezelfde hoeveelheid voedsel te produceren. Land dat anders natuur had kunnen zijn. Het verschil is erg contextafhankelijk, maar naar schatting ligt de opbrengst bij biologische landbouw gemiddeld 1/3 lager dan bij niet-bio [2]. Dat betekent dat je ook 1/3

meer grond nodig hebt om dezelfde voedselopbrengst te verkrijgen. Om je een voorbeeld te geven van wat dat betekent in realiteit: als alle boeren in Brazilië biologisch zouden telen zouden we 1/3 meer van het Amazonewoud kwijt zijn.

En landgebruik is wel degelijk een groot probleem. Het is (samen met overexploitatie) de belangrijkste oorzaak voor biodiversiteitsverlies: volgens de Living Planet Report (LPR, een heel belangrijk rapport geschreven door het WWF) is biodiversiteitsverlies in 45% van de gevallen te wijten aan het verdwijnen van natuurlijk habitat [4]. En dat is voornamelijk te danken aan landbouw [5]. Daarentegen, vervuiling en pesticidengebruik (de stokpaardjes van biolandbouw) zijn maar verantwoordelijk voor zo'n 4% van de gevallen [4]. Dat maakt dat landgebruik een pak belangrijker is dan vervuiling als je wilt beoordelen hoe duurzaam een boerderij is.

Je kan de duurzaamheid van landbouw dus niet evalueren als je het landgebruik niet in rekening neemt. En een duurzame vorm van landbouw moet zo efficiënt mogelijk met landoppervlak omspringen. En daar wringt het schoentje: als we al onze landbouw biologisch maken, stijgt de vraag naar landoppervlak enorm. Dat betekent dus dat er nog meer

natuurlijk habitat verdwijnt en dat we geen plek hebben om in de toekomst land terug te geven aan de natuur.

Je kan argumenteren dat bio probeert landbouw en natuur te combineren, dus dat dit extra landgebruik niet zo erg is. Maar een boerderij is geen natuurgebied, hoe graag we dat ook zouden willen. De meeste soorten, die op boerderijen voorkomen zijn vrij algemene, generalistische soorten [5]. Daarentegen, de soorten die de meeste bescherming nodig hebben doen het meestal op geen enkele boerderij goed. Neem bijvoorbeeld soorten als: het gentiaanblauwtje of zelfs "traditionele landbouwsoorten" zoals orchideeën. Ze zijn erg gespecialiseerd voor een bepaald habitat en ze komen maar zelden voor op moderne boerderijen, zelfs niet op de kleinschalige en biologische. De beste manier om ze te beschermen is natuurgebieden behouden of hun leefgebied herstellen [5].

Bio-killers

En zelfs op de boerderij zijn de verschillen tussen biologisch en conventioneel niet eens zo heel groot. Veel van de nuttige technieken die bioboeren bedacht of heruitgevonden hebben zijn ondertussen ook overgenomen door conventionele landbouwers. Dus die zijn dikwijls niet uniek aan biolandbouw. And last but not least, in sommige gevallen zijn de biologische alternatieven niet

duurzamer.

Neem bijvoorbeeld pesticiden. Een bioboer gebruikt geen synthetische pesticiden maar mag wél natuurlijke pesticiden gebruiken. Maar natuurlijke pesticiden zijn lang niet altijd beter. Synthetische pesticiden werken vaak héél doelgericht: ze doden alleen onkruid, alleen insecten, alleen een bepaalde schimmel, etc. Biologische pesticiden zijn echter relatief primitief. Niemand heeft ze immers ontworpen om milieuvriendelijk te zijn. Het zijn gewoon giftige stoffen die men vrij in de natuur kan vinden. Bijgevolg is hun ecologische schade dikwijls groter en hebben ze invloed op zowat alles in het ecosysteem [6]. Uiteraard gebruiken sommige bioboeren totaal geen pesticiden. Dat klinkt goed, maar dat zorgt er vaak voor dat ze meer land moeten gebruiken dan strikt noodzakelijk is. Zie je het probleem hier? Ofwel kiezen we voor een hoger grondgebruik, ofwel moeten we meer pesticiden gebruiken. En als je de vorige paragraaf hebt gelezen, weet je wat te kiezen.

Biologische blik op de toekomst

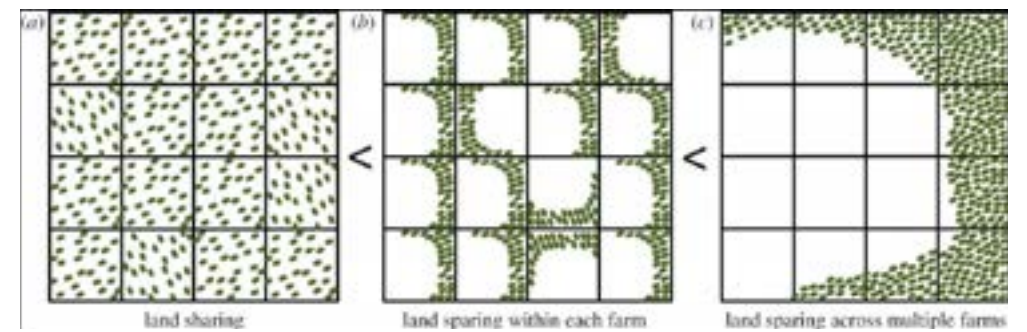
Je merkt het al, de discussie is erg moeilijk. Hoe onduurzaam onze conventionele landbouw ook mag zijn, biologisch landbouw is niet noodzakelijk beter. Dus hoe ziet een duurzame landbouw er dan wél uit? Het is onwaarschijnlijk dat één type landbouw alle

oplossingen kan bieden. Beide methodes hebben voor- en nadelen en we zullen het beste van de twee visies nodig hebben om onze landbouw te verduurzamen: de efficiëntie en het wetenschappelijk inzicht van conventionele landbouw, gemengd met het duurzaamheidsdenken van bio en diens pogingen om externe inputs te verminderen. We zeiden het eerder al, maar het is zo belangrijk dat we het graag willen herhalen: als natuurbeschermers hebben we niet de luxe om te kiezen welke vorm van landbouw we leuk vinden en welke niet. We moeten gebruiken wat werkt, of dat nu biologisch is of niet. En de eerste stap om dat te bereiken is af stappen van het idee dat onze conventionele landbouw slecht is en bio goed.

Landbouw, een kwestie van belang

Zoals je merkt in deze mythbusts, ligt landbouw op het kruispunt van mens, economie en natuur. Landbouw is de voedingsbron van de beschaving (zonder landbouw geen journalisten, dokters, ingenieurs, muzikanten of studenten) en een zeer belangrijke schakel in de ontwikkeling van een land. Landbouw bevindt zich midden in het milieu en beïnvloedt het landschap en de biodiversiteit enorm. Dat alles maakt landbouw vaak een pijnpunt in de politiek, maar ook zo interessant.

Als je wat vaker de actualiteit rond landbouw wilt volgen, surf je best eens naar Vilt.be. Ben je geïnteresseerd in de technische aspecten van landbouw? Probeer GroenKennisnet.nl.

Helena is masterstudent bio-ingenieur in de landbouw. Simon is doctoraatsstudent in de ecologie. Samen gaan ze in deze reeks op zoek naar wat duurzame landbouw eigenlijk inhoudt en proberen ze enkele veel voorkomende mythes over landbouw te ontkrachten.

door
Helena Vanrespaille en Simon Schowanek

Bronnen

- [1] Environmental impact of different agricultural management practices: conventional vs. organic agriculture <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/07352689.2011.554355?needAccess=true>
- [2] Comparing the yields of organic and conventional agriculture http://www.nature.com/articles/nature11069.epdf?referrer_access_token=t3sO-lyCrtYPvB5A_T-F6tRgN0jAjWel9jnR3ZoTv00OjOFJwg8AGydfsSl5PdDn7zNlaZeoGs2L_OGI5sxL2DzqwXWzrEueQJffaPkERlrXmb7XXVpmBNXPX168WgeOI-F5g-95sJw7-u59GgS9kp3h9A5ALJ3VJC-l68T-6jAUKNpQGHP31oDuy3dIEFJN1V9JZVMCFDO3PPzZHlnrQ%3D%3D&tracking_referrer=www.nature.com
- [3] Do industrial agricultural methods actually yield more food per acre than organic ones? <http://grist.org/food/do-industrial-agricultural-methods-actually-yield-more-food-per-acre-than-organic-ones/>
- [4] The Living Planet Index
- [5] What conservationists need to know about farming <http://rspb.royalsocietypublishing.org/content/279/1739/2714>
- [6] Mythbusting 101: Organic farming > Conventional agriculture
- [7] Bioforum Vlaanderen, Bio & de wet http://www.bioforumvlaanderen.be/sites/default/files/Biowet_plantaardigeproductie_maart2017.pdf

YEE CONGRES 2017

Naar jaarlijkse gewoonte was er deze zomer het congres van YEE, Youth and Environment Europe. YEE is het overkoepelend orgaan voor jeugdbewegingen dat zich bezighoudt met natuur en milieu binnen Europa. 41 jeugdverenigingen uit 25 landen zijn inmiddels lid van YEE. Uitwisseling van kennis, en projecten uitwerken rond milieu- en natuurproblemen (onder andere rond voedselproductie, afval-problematiek, watervervuiling...) zijn belangrijke pijlers binnen de organisatie.

Het YEE-congres vond dit jaar plaats in Helsinki (Finland). JNM was na enkele jaren afwezigheid weer vertegenwoordigd op het congres. Het werden 3 toffe dagen in een bosrijk decor, samen met een 30-tal leeftijdsgenoten. Naast de vergadering, workshops en lange discussies, was er ook tijd voor spelletjes, wandelingen, sauna en gezellige (halfdonkere) nachten rond het kampvuur in Finland.

De algemene vergadering van YEE kan je vergelijken met die van de JNM, met dat verschil dat elke deelnemende jeugdbeweging 1 stem heeft. Tijdens de vergadering wordt de jaarlijkse administratie goed- of afgekeurd, zowel van het afgelopen jaar als voor het komende jaar. YEE is grotendeels afhankelijk van ERASMUS (dus Europese subsidie), wat voor het komend jaar drastisch verminderd is (<50%). Hierdoor zal het personeelsbestand van 4 naar 3 personen gaan (de hoofdzetel is gevestigd in Praag, Tsjechië), daarnaast zijn er nog 2 stagiairs tewerkgesteld.

Naast het personeel is er een groepje vrijwilligers actief. Zij vormen het hoofdbestuur (voorzitter, vice-voorzitter, secretaris, externe relaties, promo&publicaties, projectmedewerker en ledencoördinator). Deze vrijwilligers worden tijdens het congres gestemd en iedereen kan zich kandidaat stellen voor elk van deze functies. Jaarlijks zijn er ook jeugdbewegingen die lid willen worden. Als er een goed onderbouwde inhoudelijke werking is (met natuur, milieu en jeugd als pijlers), worden ze tijdens de algemene vergadering voorgesteld en wordt er gestemd of de jeugdvereniging lid mag worden (dit jaar werden 3 nieuwe verenigingen lid, maar er vielen er ook 3 af, of ze hadden in elk geval hun lidmaatschap (nog) niet betaald).

Naast het samenbrengen van Europese jeugdbewegingen rond natuur en milieu, verzorgt YEE jaarlijks ook bijeenkomsten/ studiedagen rond specifieke thema's. Vaak gaat het om hoe je doeltreffend campagne kan voeren, mensen sensibiliseren rond natuur en milieutopics... Ten slotte zijn er nog projecten binnen YEE. Als jeugdbeweging kan je een eigen project voorstellen, voor je eigen regio of internationaal. Je krijgt hulp van het YEE-panel om er een efficiënte actie van te maken. Ook projecten worden goed- of afgekeurd tijdens de algemene vergadering.

Enkele voorbeelden van YEE-projecten:

- Right to be(e): handleiding en actie's om meer bloemen te zaaien/planten voor wilde bijen
- Office cuisine: een online blog met gezonde, vegetarisch/veganistische recepten
- Change Climate Change: actie's om meer bewustzijn te creëren op lokaal niveau rond klimaatverandering

door
Hans Claes

NOG MEER LEUKS

Foto: Bavo Joseph

DUURZAAM ETEN EN DRINKEN

Eten neemt een aanzienlijk deel in van ons dagelijks leven, bij een JNM'er is dat niet anders, integendeel, onze bourgondische levensstijl is naar het schijnt legendarisch. Omdat we ons leven als JNM'er graag zo ecologisch mogelijk inrichten, geven we ook een duurzame draai aan onze voeding. En zoals steeds doen we dat weergaloos. Er zijn niet veel organisaties, zelfs niet de natuur- en milieuverenigingen, laat staan andere jeugdbewegingen, die zo toegewijd de milieu-impact van hun voeding verkleinen als de JNM. Omdat we gerust fier mogen zijn op onze verwezenlijkingen, hier een bloemlezing van de mooiste projecten rond duurzame voeding in de JNM.

Goeien boef

In 2016 maakte de MilieuWerkGroep een kookboekje, 'Goeien Boef', dat focust op duurzame voeding. Het boekje werd gemaakt in samenwerking met alle andere jeugdbewegingen en verspreid op honderden kampen. Omdat het een succes was, herdrukten we 'Goeien Boef' in 2017 en werd er een kookwedstrijd aan gekoppeld tussen alle jeugdbewegingen. In de JNM koken we dus niet alleen duurzaam, we zorgen er ook voor dat ecologisch koken ingeburgerd raakt bij de andere jeugdbewegingen.

door
Koen Wyers

NjamNjam

Via NjamNjam kunnen kampen in de zomer onder andere droogwaren bestellen. Op die manier kunnen ze biologische producten bestellen die bovendien afvalarm zijn omdat ze worden aangekocht in bulk. Niet alleen pasta, rijst en choco kunnen besteld worden, ook een mix voor burgers, passata, wc-papier, sappen, bieren en ander lekkers staat op de bestellijst. Voor veel JNM'ers is NjamNjam ondertussen een evidentie, maar we vergeten soms dat dit echt wel een initiatief is dat jammer genoeg niemand ons nadoet. Misschien kan er in de toekomst niet alleen tijdens de zomer maar ook gedurende het jaar besteld worden.

Duurzame landbouwkampen

Het laatste decennium beet de JNM zich ook vast in de duurzame landbouw. Een niet te stillen honger naar alternatieven voor ons scheefgegroeide voedselsysteem, bracht tientallen JNM'ers bij prachtige boerderijen, duurzame vissersboten, voedselbossen in opbouw en toekomstgerichte stadslandbouwprojecten. Elk jaar opnieuw een interessante ontdekkingstocht!

Confituurweekendje en fruitsap

Zowel afdeling Brussel als afdeling Fruitstreek houden een confituurweekendje. Beide beheren ze een boomgaard. Jaarlijks organiseren zij in september een weekendje waarbij de oogst wordt verwerkt tot gelei, confituur, moes en sap. Ook afdeling Antwerpen perste vorig jaar sap van de overschotten appels die achterbleven in een publieke boomgaard. Jullie konden er op het congres van genieten! We dromen alvast van een toekomst waarin het sap van afdelingen wordt verdeeld via NjamNjam (of een toekomst waarin afdelingen sappen uitwisselen).

Blonde tapuit

Een tiental jaren geleden bestond er in de JNM iets zoals 'de Puit'. Een lokaal biertje dat half leeg spoot als je het flesje opende. Een decennium later leek het ons tijd om de oude traditie terug op te nemen. Een gek idee op de RvB werd een concreet project. Anderhalf jaar later is er een JNM-bier, genaamd 'Blonde Tapuit', dat gebrouwen wordt door de Plukker. Deze kleine brouwerij in Poperinge werkt met zelfgekwakte, biologische hop. De blonde tapuit zal binnenkort ook beschikbaar zijn in biologische winkels en te drinken zijn in een aantal cafés. Per flesje gaat er vijf cent naar de werking van JNM. Duurzaam en met mate genieten van een lokaal, biologisch biertje, ten voordele van JNM en het groen van morgen.

Voedseloverschotten en skippen

Voedselverspilling is niet aan ons besteed, en tijdens menig kamp duiken we dan ook in de vuilbak om weggegooid voedsel te recupereren. Tijdens het congres vorig jaar, in Brussel, werd een groot deel van ons eten gerecupereerd bij winkels die het niet meer konden verkopen omdat de houdbaarheidsdatum officieel was verstreken.

DE PIEPULIER

In deze rubriek zet de AfdelingsOndersteuningsPloeg (AOP) een boompje op over piepwerkgroepen. Piepers, ouders, activiteiten, communicatie... alles komt aan bod. Dit doen we omdat JNM sinds 2014 elk jaar een bepaalde doelgroep extra in de bloemetjes zet. Vorig jaar waren dat ini's, daarvoor gewone leden, nu dus piepers en hun ouders. In de vorige Euglena kon je al lezen hoe je een goede piepactiviteit klaarstooft. In deze Euglena gooien we daar nog een extra ingrediënt bij: ouders.

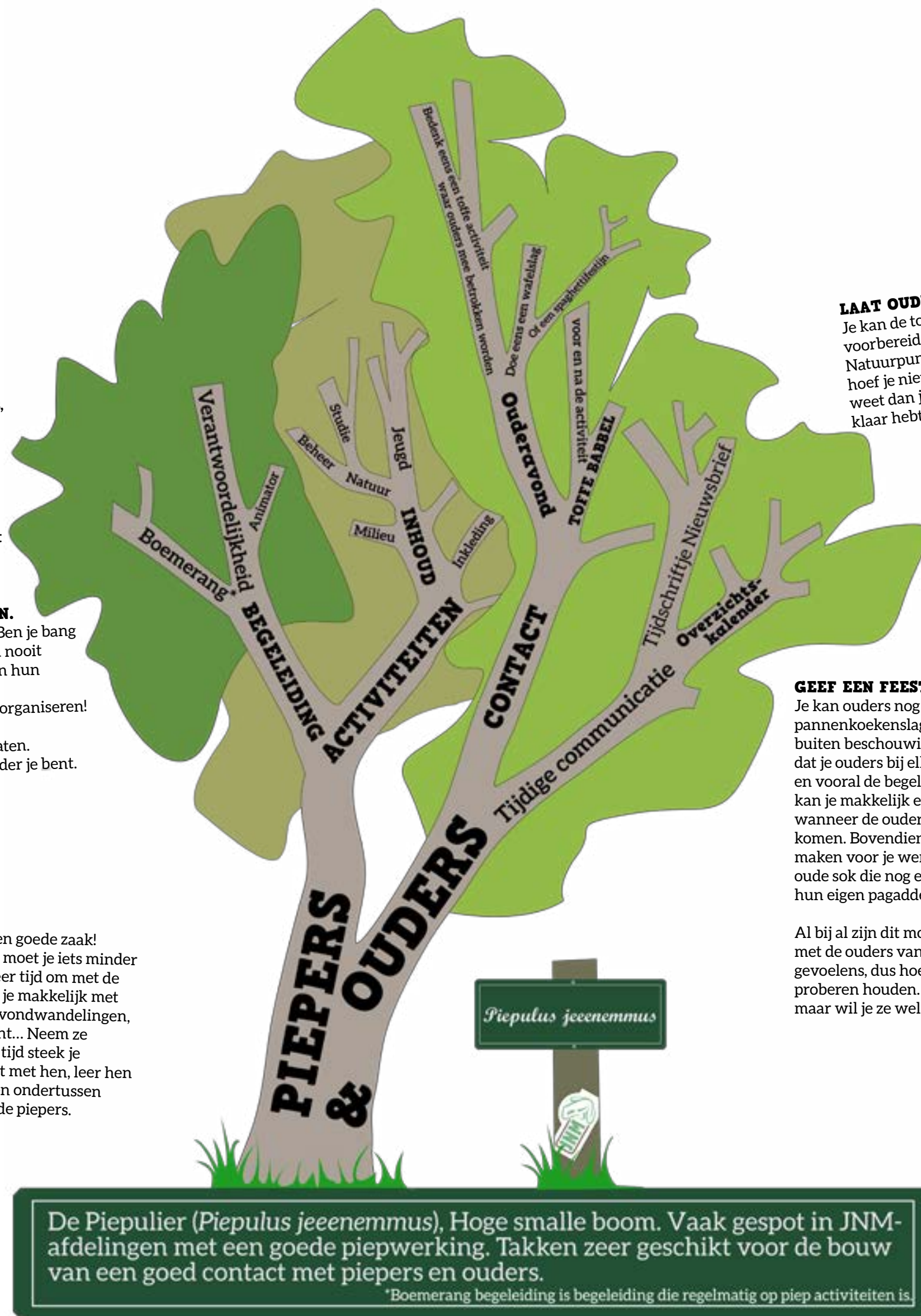
EEN ACTIVITEIT VOOR OUDERS EN PIEPERS SAMEN.

Deze woorden jagen je hopelijk geen angst aan. Of wel? Ben je bang als ouders je op een activiteit bezig zien ze hun kinderen nooit meer zullen meesturen? Krijg je stress bij de gedachte aan hun onderzoekende ogen? Hopelijk kunnen we je overtuigen toch zo'n activiteit te organiseren! Wat ben je hier mee?

- Je hebt wat tijd en ruimte om met ouders te praten.
- Ouders zien wat voor een enthousiaste begeleider je bent.
- Je brengt ouders bij elkaar.
- Je kan promo maken voor de ideeën van JNM.
- Je kan tonen hoe je afdelingswerking draait.

STEEK WAT OUDERS IN JE RUGZAK

Activiteiten met ouders er bij zijn dus echt een goede zaak! Doordat piepers en ouders samen rondlopen, moet je iets minder met de piepers bezig zijn. Daardoor heb je meer tijd om met de inhoud bezig te zijn. Want de activiteiten die je makkelijk met ouders kan doen, zijn inhoudelijke tochten: avondwandelingen, dauwtochten, de herfstige paddenstoelentocht... Neem ze gewoon mee en maak het gezellig. Het meest tijd steek je namelijk in de ouders, niet in de piepers. Praat met hen, leer hen kennen, weet wat hun zorgen zijn en toon hen ondertussen waar JNM mee bezig is. Zij letten zelf wel op de piepers.

LAAT OUDERS MEEWERKEN

Je kan de tocht eventueel ook door een ouder laten voorbereiden: er is vast wel iemand die ook in Natuurpunt zit. Zo heb jij een keer minder werk en hoeft je niet bang te zijn dat er een ouder is die meer weet dan jij. O ja! Zorg wel dat je broekzakspelletjes klaar hebt.

Daarnaast zijn 'praktische' activiteiten een ander type waar je ouders makkelijk bij kan betrekken: bouw samen een nestkastje, maak vetbollen... Wanneer je de uitleg gegeven hebt, kan je gerust zijn dat de ouders hun piepers ondersteunen, en dus zelf overal wat rondlopen, met iedereen babbelen, je gezicht tonen...

Dit soort activiteiten kan er voor zorgen dat jij en de ouders elkaar beter begrijpen. Die hechtere band is een goed begin om te zorgen dat jij hen sneller kan aanspreken en omgekeerd. Dat kan voor jou, de piepers en de afdeling alleen maar goed nieuws zijn.

GEEF EEN FEESTJE!

Je kan ouders nog op een andere manier betrekken. Spaghettifestijn, pannenkoekenslag, wafelbak... altijd gezellig! De praktische kant laat ik even buiten beschouwing, maar waar het bij dit soort evenementen om draait, is dat je ouders bij elkaar brengt, hen tijd geeft om JNM beter te leren kennen en vooral de begeleiders van hun JNM-afdeling. Op dit soort evenementen kan je makkelijk eventjes rondlopen en een babbel slaan, of iets zeggen wanneer de ouders aan de kassa passeren of om een nieuw bord spaghetti komen. Bovendien kan je van dat moment gebruik maken om wat promo te maken voor je werking, of om foto's te tonen. Oude sfeerbeelden (voor de oude sok die nog eens passeert), maar ook recente foto's waarop de ouders hun eigen pagadders kunnen herkennen.

Al bij al zijn dit momenten waarop je eens stevig aan bonding kan doen met de ouders van je piepers. Het zijn uiteindelijk ook maar mensen met gevoelens, dus hoe beter je die leert begrijpen, hoe beter je ze aan boord kan proberen houden. Heb je geen idee hoe je begint aan dit soort activiteiten, maar wil je ze wel graag organiseren? Contacteer zeker eens de AOP!

door
Jorn Van De Velde

Wil je in je afdeling aan de slag rond een bepaald probleem of onderwerp? De vormingsploeg biedt 12 vaste vormingen aan die we gratis komen geven in jouw afdeling! Alle vormingen zijn te vinden op www.jnm.be/vom. Een greep uit het aanbod:

Je activiteiten zijn steeds dezelfde?

-> Vorming creativiteit

Je wil een groter afdelingsbestuur?

-> Vorming afdelingsbestuur uitbreiden.

Met piepers aan natuurstudie doen?

-> Vorming educatie

Je piepers hebben allemaal ADHD?

Ook dan hebben we raad!

Vind je je gading niet tussen ons aanbod? Dan kan je ook om het even welke vraag stellen. Wij maken een vorming die er een antwoord op biedt.

Verdere vormingsvragen? Vover@jnm.be

Interessant!

Deed je je stage in het voorbije werkjaar? Dan moet je nog een reflectiemoment doen voor je je stage kan afronden. Dit gaat door op 11 november.

ACTIVITEITEN

Een overzicht van activiteiten die JNM haar leden aanbiedt. Je kan zelf filters instellen zodat je niet bedolven wordt onder een giga-groot aanbod.

IN JE BUURT

Alle JNM-afdelingen netjes op kaart. Nog een extra mitsklik en je op de afdelingswebsite van je keuze.

JNM?

Je wil weten wie we zijn, waarom we doen wat we doen, hoe we dat in structuur en gieten, wat onze harten sneller doet slaan... Click it!

BESTUUR

Het kloppend, bonkend hart van de JNM-site. De plek waar elke JNM-vrijwilliger tonnen informatie vindt over leven en werk als JNM'er. Praktische wetenswaardigheden, maar ook veel extra tips en topics die zorgen dat je niet telkens opnieuw het warm water zelf moet uitvinden.

WWW.JNM.BE

de geheel officiële JNM-website, vol informatie over en van de beestigste jeugdbeweging. Toegankelijk voor alle geïnteresseerden en curieuzen, van jong tot al wat ouder

KAMP

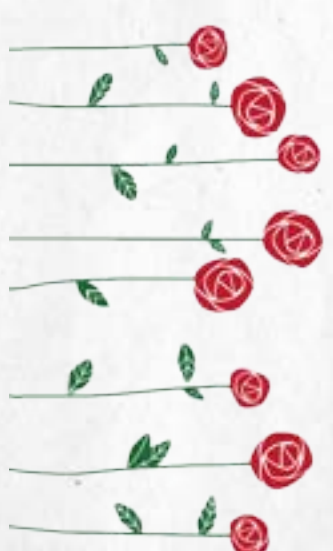
Een batterij aan informatie over JNM-kampen en hoe dat praktisch in elkaar zit + vanaf april het kampenoverzicht

Contactgegevens van zowat alles en iedereen binnen JNM. Niet gevonden wat je zoekt? info@jnm.be brengt raad!

JAAR-KALENDER JNM

2017 - 2018

VERGEET DE JAARKALENDER NIET UIT TE KNIPPEN!

STARTDAG

De startdagen van de NFWG gaan door van 6 tot 8 oktober

Wil je graag wat bijleren over fotografie in zalig JNM-gezelschap, maar kon je niet aanwezig zijn op ons kamp (of juist wel, maar wil je nóg meer bijleren)? Dan is dit weekendje perfect voor jou!

We leren bij over basisbegrippen in de fotografie, gaan op dauwtocht in de prachtige natuur van de kalmthoutse heide en omstreken & amuseren ons vooral kapot!

Meer info volgt snel, maar je kan je alvast inschrijven via ...

www.jnm.be/activiteiten

JNM STARTDAGEN

Klim je graag in bomen?
Trek je graag de natuur in?
Droom je er al jaren van om vogels te herkennen aan hun gezang?
Of wil je ontdekken hoeveel verschillende soorten pissebedden er in je eigen tuin te vinden zijn?

Jij weet natuurlijk al dat JNM de beestigste jeugdbeweging is, want je bent JNM-lid. Maar veel jongeren kennen JNM niet en weten dus ook niet wat ze allemaal missen. Daarom organiseert JNM bij het begin van het nieuwe werkjaar startdagen. Dan organiseren JNM-afdelingen activiteiten waar iedereen kan komen kennismaken met JNM.

**Dus...
breng eind september
al je vrienden mee
naar de JNM-startdagen!**

STARTDAG 2017

STARTDAG NWG

De NWG startdag gaat door op donderdag 28 september om 17u30 in de **Bourgoyen** in Gent!

Kom samen met de NWG'ers vogels kijken aan de afgraving, lekker eten, mottenbak opzetten, muizen vangen, met de batdetector rondlopen, gezellig babbelen met een drankje... Voor ieder wat wils en je kan aansluiten wanneer het jou past!

Als je eten wilt, vergeet je niet in te schrijven op jnm.be!

WAAR? Driepikkelstraat 34 (lokaal JNM Gent) en je mag aansluiten wanneer jij kan/wil!

Meer info
femkebatsleer@gmail.com
www.jnm.be/activiteiten
www.facebook.com/jnmNWG

ORGANIGRAM

JNM heeft een lokale en nationale werking. In dit organigram ontdek je wie wat doet. Onze contactgegevens vind je onderaan deze pagina.

BELEID

INHOUD

ONDERSTEUNING

BEWEGING

CONTACT

LOKAAL	NATIONAAL
Op lokaal niveau zetten honderden vrijwilligers zich in JNM'ers van 50 afdelingen uren speelplezier te bezorgen. Vul je gemeente in op jnm.be/afdelingen en je komt terecht op de contactpagina van jouw afdeling.	Op nationaal niveau wordt de werking gedragen door het hoofdbestuur . Dat zijn ongeveer 60 vrijwilligers die zich in acht werkgroepen en ploegen inzetten. Je vindt de contactgegevens van het hoofdbestuur op jnm.be/hb .
	Het hoofdbestuur en de afdelingen worden ondersteund door zes personeelsleden op het nationaal secretariaat in Tarbotstraat 61F in Gent. Heb je een administratieve vraag, mail dan info@jnm.be of bel 09 223 47 81 .

CONTACTPAGINA

AFDELINGEN

Akerland	Thiers Veronika	veronika.thiers@hotmail.com	0497 25 73 86
Antwerpen	Jansen Raf	rafjansen@scarlet.be	03 825 27 82
Brugge	Vander Vennet Pieter	pietervdvn@gmail.com	0470 87 84 91
Brussel	Moyersoen Amel	amelmoyersoen@gmail.com	0483 65 20 71
Durmeland	Van de Velde Jorn	jorn.vandevelde@gmail.com	0493 02 96 97
Eeklo	Develter Roeland	roel_d_@hotmail.com	0474 30 92 79
Eeklo	Pieterjan Dhont	dhont_pieterjan@hotmail.com	0470052874
Fruitstreek	Pieter Vanstraelen	pieter.vanstraelen@skynet.be	0498 64 57 45
Fruitstreek	Jeroen Rappé	draakjeik@gmail.com	0494 34 73 74
Gent	Emma Verheirstraeten	emma.verheirstraeten@hotmail.com	0471 71 23 63
Hageland-Zuiderkempen	D'hulster Floriaan	floriaandhulster@gmail.com	0489 41 25 07
Klein-Brabant	Kindt Anton	anton.kindt@hotmail.com	0479 43 01 44
Kortrijk	Detavernier Julie	julke268554@hotmail.com	0499 43 36 15
Krekenland	Ponnet Aaricia	aaricia.ponnet@gmail.com	0471 32 55 45
Lage Kempen	van der Meer Sofie	eifosvdm@hotmail.com	0487 73 12 46
Lage Kempen	Jongeneelen Olga	olgajongeneelen@yahoo.com	
Land Van Aalst	Van Heghe Vincent	vincentvanheghe@gmail.com	0494 34 72 87
Land Van Aalst	Van de Waeter Daan	daan.van.de.waeter@hotmail.com	053 83 62 43
Leievallei	Bolckmans Klara	klara.bolckmans@gmail.com	0479 02 74 40
Leuven	Defever Lies	defeverlies@gmail.com	0479 33 30 90
Markvallei	Fockaert Lysander	lysanderfockaert@hotmail.com	0472 71 04 32
Mechelen	Franckx Mathijs	mathijs.franckx@telenet.be	0499 76 57 02
Midden-Brabant	Bollue Barbara	barbara.bollue@gmail.com	0496 94 13 94
Midden-Limburg	Spaas Charlotte	charlotte.spaas@outlook.com	0478 77 91 43
Middenkust	Allaert Reinoud	reinoud.allaert@gmail.com	
Moervallei	Scheire Jonas	jonas.scheire@live.be	0471 11 39 21
Neteland	Sanczuk Floris	florissanczuk@hotmail.com	0499 20 58 06
Ninove-Geraardsbergen	Caelen Fien	fien.caelen@gmail.com	0487 38 52 95
Noordwest-Brabant	Verlooy Linde	lindeverlooy@gmail.com	0499 72 20 26
Onderstebovenschede	Verhoeven Anna	annaverhoeven1995@gmail.com	0472 40 31 26
Pajottenland	Bonte Lore	lore_bonte@hotmail.com	0494 80 98 08
Pallieterland	Peeters Dedapper Aeneas	aeneaspeeters@telenet.be	015 32 02 52
Roeselare	Cool Robbe	robbecool10@hotmail.com	0470 48 14 33
Roeselare	Fraeyman Elisabeth	elisabeth.fraeyman@hotmail.com	0472 49 98 84
'S Heerenbosch	De Maegdt Maya	mayademaegdt@gmail.com	0487 66 54 33
Taxandria	Adriaensens Loes	loes.adriaensens@gmail.com	0476 76 57 32
Vlaamse Ardennen	Goethals Faramir	goethalsfaramir@hotmail.com	0494 40 23 89
Voorkempen	Van den Broeck Nina	nina_vdb93@hotmail.com	0476 59 30 91
Westland	Van Echelpoel Willem	willem.ve@hotmail.com	0476 02 36 82
Zandland	Kemps Jan	jan@annetanne.be	0485 00 36 88
Zottegem	Vanhouwere Anton	antonvanhouwere9@gmail.com	0497 41 24 83
Zuidwest-Brabant	Devogel Andries	andriesdevogel@hotmail.com	0476 05 65 66
Zuid-Limburg	Proesmans Willem	willem.proesmans@gmail.com	0476 30 09 81
Zuid-Limburg	Bijnens Riene	rienebijnens@hotmail.com	0474 10 47 77

HOOFDBESTUUR

Op het moment van schrijven werden nog geen nieuwe bondsvoorzitter en bondssecretaris verkozen. In afwachting blijven de vorige bondsvoorzitter en bondssecretaris in functie voor de afhandeling van lopende zaken.

Bondsvoorzitter	Benjamin Meeusen	bovo@jnm.be	0486 97 64 82
Bondssecretaris	Amira Adam	bondssec@jnm.be	03 289 94 37
Bondspenningmeester	Jorn Van de Velde	ping@jnm.be	0493 02 96 97
Beheerwerkgroep	Jakob Ghijs	jakob.ghijs@gmail.com	0488 80 06 65
Milieuwerkgroep	Emma De Backer	emmadebacker@outlook.be	0471 26 55 46
Natuurstudiewerkgroep	Sander Bruylants	bruylantssander@gmail.com	0485 65 12 77
Afdelingsondersteuningsploeg	Linde Verlooy	lindeverlooy@gmail.com	0499 72 20 26
Vormingsploeg	Judith Herman	boerewormkruid@hotmail.com	0484 10 81 77
	Elias Van Bruyssel	elias.van.bruyssel@gmail.com	0470 44 52 91
	Emma Verheirstraeten	emma.verheirstraeten@hotmail.com	0471 71 23 63
	Annelieke Scheelen	annelieke.scheelen@gmail.com	0478 99 91 19
Communicatieploeg	Jeroen Demaeght	demaeghtjeroen@hotmail.be	0499 99 89 68
Praktische ploeg	Joeri Verlinden	veeboer.jv@gmail.com	0495 40 29 21
Knokploeg	Oliver Mechthold	olivermechthold@gmail.com	0478 40 27 53
Winkelploeg			

JNM-secretariaat Kortrijksepoortstraat 192, 9000 Gent tel: 09 223 47 81 info@jnm.be	JNM-winkel Kortrijksepoortstraat 192, 9000 Gent tel: 0479 58 64 44 winkel@jnm.be	Meer informatie over lidmaatschappen vind je op pagina 2. Je lidnummer vind je op de adressticker van dit tijdschrift.
--	---	---

PADDENSTOELEN

Oktober is dé maand bij uitstek om op zoek te gaan naar paddenstoelen, vooral in het bos maar ook in weilanden, parken, bermen, tuinen,... zijn paddenstoelen te vinden. Deze boeken helpen je om deze, soms rare maar prachtige natuurverschijnselen te determineren!

Veldgids paddenstoelen I & II zijn van de beste Nederlandstalige veldgidsen om paddenstoelen te determineren, ze zijn hun geld meer dan waard!

Doe je het liever wat rustiger aan maar wil je graag toch quasi alle paddenstoelen op naam kunnen brengen die je tegenkomt? Dan is de grote paddenstoelengids voor onderweg écht iets voor jou!

Grote paddenstoelengids voor onderweg: 29,50 euro
(JNM-ledenprijs: 23,60 euro)

START HET WERKJAAR GOED MET TEXTIEL IN ALLE KLEUREN EN ALLE MATEN

T-shirt: 7 euro - Singlets: 10 euro - Sweaters: vanaf 20 euro

DE JNM-WINKEL
ONLINE: JNM.BE/WINKEL
EN IN GENT: KORTRIJKSEPOORTSTRAAT 192 TE GENT

DINSDAG TOT ZATERDAG: 14U TOT 18U
MAANDAG EN ZONDAG: GESLOTEN